

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2010 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jakub Melichar

Moderní dějiny Korejské lidově demokratické republiky

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Miroslav Polreich

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2010 - 2013

BACHELOR THESIS

Jakub Melichar

Modern history of North Korea

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor: JUDr. Miroslav Polreich

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 29. 3. 2013

Jakub Melichar

Poděkování

Chtěl bych poděkovat JUDr. Miroslavu Polreichovi za vedení této bakalářské práce. Za trpělivost a ochotu při konzultačních hodinách a především za cenné rady a zajímavé pohledy na danou problematiku a mimo ni.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá moderními historickými událostmi Korejské lidově demokratické republiky. Nabízí pohled do Japonskem okupované Koreje, přibližuje život hlavní postavy KILDR Kima Ir-sena. Dále rozebírá Korejskou válku a události nadcházející. V samém závěru nakonec spojíme všechny znalosti z historie a promítneme si je na současný stav.

Práce si bere za cíl seznámit čtenáře s opravdovým stavem na Korejském poloostrově a nabídnout pohled do budoucnosti.

Klíčové pojmy

Historie, Kim Čong-il, Kim Čong-un, Kim Ir-sen, Komunismus, Korejská lidově demokratická republika, Korejská republika, Korejská válka, Socialismus.

Annotation

This thesis deals with modern historical events of the DPRK. Offers insight into Japan occupied Korea, the life of the main character DPRK Kim Il Sung. She describes the Korean War and upcoming events. In conclusion, eventually uniting all the knowledge of history and project them on the current situation.

The work aims to acquaint the reader with a real situation on the Korean peninsula and offer insight into the future.

Key words

Communism, Democratic People's Republic of Korea, history, Kim Il Sung, Kim Jong-il, Kim Jong-un, Republic of Korea, socialism, the Korean war.

Obsah

ÚVOD	9
1. Období japonské okupace	11
1.1 Počátky japonského vlivu	11
1.2 První desetiletí japonské nadvlády	13
1.3 Druhé desetiletí japonské nadvlády	15
1.4 Poslední dramatická fáze japonské nadvlády	17
2. Kim Ir-sen a Mandžušští partyzáni	21
2.1 Mládí Kim Ir-sena	21
2.2 Partyzánský život Kima a osvobození Koreje	22
2.3 Dosažení Kim Ir-sena vedoucí pozice	23
3. Korejská válka	26
3.1 Příprava na Korejskou válku	26
3.2 Začátek Korejské války	28
3.3 Zasedání Rady bezpečnosti OSN 25. června 1950	28
3.4 Zapojení vojsk států zúčastněných v Korejské válce	30
3.5 Vstup čínských dobrovolných jednotek do Korejské války	32
3.6 Odvolání generála MacArthura	33
3.7 Pokusy o mírová jednání	34
3.8 Konec Korejské války	35
3.9 Komunistická strana práce v průběhu války	37
4. Despotie Kim Ir-sena	38
4.1 Korejská lidově demokratická republika po válce	38
4.2 Stalinismus v severokorejské politice	39
4.3 Mezinárodní klima a postavení KLDK	40

4.4 Ekonomická situace KLDR a neúspěšné pokusy o její záchranu	42
4.5 Politické cíle a problémy na mezinárodní scéně	43
4.6 Léta nejhlubší krize	45
5. Přítomnost a budoucí vyhlídky KLDR	46
5.1 Jaderný program.....	46
5.2 Začátek druhé Korejské války?	48
5.3 Možnost řešení korejské otázky mírovou cestou	49
5.4 Překážky liberalizace systému KLDR	50
Závěr	52

ÚVOD

Korejská lidově demokratická republika (dále jen KLDŘ) je dlouhou dobu složitým otazníkem. V poslední době se i rozhořely jisté konflikty na Korejském poloostrově. Není lehké si představit jak dlouhá a složitá cesta vedla k její dnešní podobě, ani jednoduché předvídat jakékoliv další jednání. Z prostého pohledu je KLDŘ velkou hrozbou. Jedná se o největší vojenskou pevnost na zemi, vlastníci jednu z největších armád, testující jaderné bomby. Abychom ale byli schopni posoudit, zda je KLDŘ opravdu hrozbou či ne, musíme nahlédnout do její historie.

Tato práce si bere za cíl seznámit čtenáře s historickými fakty KLDŘ, podat přehled o důležitých událostech v minulosti země, nabídnout i sporné momenty v mezinárodním rozhodování a nakonec také posoudit, jaké vyhlídky si KLDŘ nese do budoucna.

Téma práce bylo zvoleno z důvodu dlouhodobého zájmu o problematiku. Zpočátku nebylo jednoduché pochopit, jak stát jako KLDŘ může vůbec existovat a co ostatní velmocí nutí tolerovat přítomnost takové hrozby. Postupem času, s dalšími znalostmi přicházely jisté okolnosti jako logické.

Při souzení dnešního stavu použijeme mnohých historických poznatků a pokusíme se pomocí nich odpovědět na nejdůležitější otázky, které si klade i dnešní svět. Je schopná KLDŘ rozpoutat válku s Korejskou republikou? Je případně schopná útočit na Spojené státy, kterým již od poloviny 20. století hrozí útoky? Hrozba přetrvává nadále i v roce 2013. USA na tento popud posílily své základny na území Aljašky. V extrémním případě se můžeme i zeptat, zda by mohla být KLDŘ počátkem 3. světové války.

Začátek veškeré naší cesty historií se nachází u počátku japonské okupace Koreje. Ta ovlivnila jak celkové vnímání světa korejskou společností, tak i život pozdějšího představitele KLDŘ. Dále se zaměříme na život klíčové osobnosti, která utvářela dnešní obraz země. Tou je nepochybně Kim Ir-sen. Jeho život si zařadíme do historického kontextu pro lepší pochopení jeho pohnutek. Následuje rozbor konce japonské okupace a zároveň konec druhé světové války. V této části si popíšeme způsob, kterým se Kim

Ir-sen dostal k moci. Jakou roli hrálo štěstí při jeho zvolení a naopak jaký vliv měla na zvolení jeho osobnost. Další část věnuje práce korejské válce. A to nejen průběhu a výsledku války, ale část je věnována i zasedání Rady bezpečnosti OSN v roce 1950 a její problematice. Předposlední část práce navazuje na poválečné události. Kim Ir-senovo upevnění vedoucí pozice v Korejské straně práce a průběh jeho vedení až do současnosti. V samém konci práce rozebereme současné hrozby, které může KLDR přinést.

Bohužel jsou informační zdroje k dané problematice omezené. Stěžejní literatura pro tuto práci je kniha Adriana Buza, který strávil dlouhou dobu v KLDR jako velvyslanec Austrálie. Ten se ve své knize zaměřuje nejvíce na život Kim Ir-sena, na vnitřní strukturu strany Korejské strany práce a jejich aktivity v průběhu let. Dalším zdrojem je kniha Vladimíra Nálevky, Stalinova hra o Zemi jitřní svěžesti. Kniha popisuje události, jež probíhaly v korejské válce. A to nejen z pohledu válečných aktivit, ale i z pohledu politického pozadí. Zejména se odkazuje na vztah Sovětského svazu, Číny a KLDR. Důležité je i zmínit knihu autorů Eckerta, Leeho, Lewa, Robinsona a Wagnera, Dějiny Koreje. Z ní je v této práci čerpán v detailnější popis japonské okupace.

Jak už je zmíněno dříve, není jednoduché předpovídat jednání KLDR. Pojdme se tedy seznámit s historickými fakty, s jejichž pomocí si vytvoříme objektivní pohled na danou problematiku. Později si i odpovíme na nejpálčivější otázky.

1. OBDOBÍ JAPONSKÉ OKUPACE

1.1 Počátky japonského vlivu

Počátky moderních dějin Koreje lze spojit s novým politickým směrem, který přišel na konci 18. století. Do této doby byla Korea izolována a neotvírala možnosti obchodu se sousedy (Japonsko, Čína) ani se západními zeměmi. Nový směr, za který se přimlouvala spousta pokrokových myslitelů, měl za úkol otevřít se světu a zvýšit tak národní bohatství. Další a další lidé se začali přiklánět k otevření hranic, až roku 1873 přišel první velký pokrok. Tehdejší král Tǎwongun, největší zastánce izolacionalismu odstoupil ze své funkce a nahradil ho Kodžong. V tento moment již nic nebránilo Koreji v rozšiřování mezinárodních kontaktů.

Japonsko spatřilo změny v Koreji jako příležitost pro své agresivní plány. Pochopilo, že pokud bude chtít být světovou velmocí, bude muset usilovat o kolonie a územní zisky. Také došli k závěru, že ponížení, které jim přinesly nevýhodné smlouvy, se západními zeměmi mohou odčinit jen tak, že se budou ke svým sousedům chovat stejně. V roce 1875 zinscenovalo Japonsko útok na loď Un'jó. Tu poslali na ostrov Kanghwado, kde ji korejští obránci zapálili. Japonsko vzápětí obvinilo Koreu z útoku na loď s mírovým posláním a v následujícím roce připravlil na ostrov Kanghwado japonský generál Kuroda se třemi válečnými loděmi a čtyřmi dopravními, které vezly přes 8000 vojáků. Kuroda po svém příjezdu požadoval, aby Korea vstoupila do jednání o japonsko-korejské smlouvě. Korejský král i přes hlasy odporu do jednání vstoupil a výsledkem se stalo podepsání Kanghwaské smlouvy (22. února 1876).

Nejdůležitějšími body smlouvy byly především, otevření tří velkých přístavů (Pusan, Inčchön a Wönsan), právo zakládat libovolně v přístavech japonské osady s právem exteritoriality (japonský osadníci spadají pod japonské právo i na území Koreje), libovolné provádění průzkumů pobřežních vod a prohlášení Koreje nezávislou zemí. Nezávislostí sledovalo Japonsko otevření dalšího působení na Koreu bez Čínského zasahování.

Důsledkem smlouvy byl stále se zvyšující vliv Japonska na Koreu. Členové korejského rodu Min, jenž v tu dobu vládnul, byl natolik zkorumpovaný a nekompetentní, že se za dobu jejich vládnutí nedaly čekat žádné reformní kroky. Došlo to do takové míry, kdy například v otevřených přístavech v roce 1896 byly 4/5 všech společností japonských. Tento stav působil na Korejce tak negativně, až došlo k otevřenému konfliktu mezi královským palácem a samotnými korejskými rolníky (hnutí tonghuk). Ti se zformovali s cílem svrhnout rod Minů a vyhnat ze své země cizince a vykořisťovatele. Minové byli vzpourou tak vyděšeni, že požádali Čínu o posily. Čína dlouho neotálela a poslala do Koreje svá vojska. Japonsko nechtělo riskovat ohrožení svých obchodníků, vyslalo své jednotky a na Korejském poloostrově se setkaly dvě cizí armády, které spolu ne příliš sympatizovaly. Vláda nabídla rolnickému povstání mírové jednání a ti ho přijali. Hlavními body mírového jednání se stalo především zrušení dodatečných daní, které velice zatěžovali rolnictvo, snížení represe proti nim a zahájení reformní činnosti v oblasti ekonomiky a obchodu.

Reformní kroky netrvaly dlouho. V roce 1884 se strhla japonsko-čínská válka. Na konci války ovládlo Japonsko královský palác a zajistilo si kontrolu nad vnitřními záležitostmi Koreje. Hnutí tonghak se tedy naposledy zformovalo, aby vyhnalo Japonce ze svého území, ale setkali se s naprostým neúspěchem. Tisíce lidí bylo zabito a vůdcové hnutí byli popraveni. V dalších patnácti letech Japonsko upevňovalo své plány na anektování Koreje, až byla roku 1905 podepsána pod nátlakem smlouva, jenž umožnila japonské vládě ovládat veškeré mezinárodní styky. Rok 1907 byl ve znamení smlouvy, prohlubující kontrolu nad vnitřními záležitostmi. Ve stejném roce také japonská vláda rozpustila korejské vojsko a Korejci již neměli žádné prostředky na obranu proti anektování Japonskem. Všechny tyto kroky byly prováděny skrytě. Dokonce zakázali vydávání korejských novin. Tak si drželi situaci pevně v rukou.

Finální fází anexe se stalo donucení posledního císaře v historii Koreje k odstoupení. Píše se rok 1910 a z Koreje se stává japonská kolonie. Status kolonie si Korea odnesla až do druhé světové války. Japonská nadvláda je dodnes nedílnou součástí korejské historie.

1.2 První desetiletí japonské nadvlády

První desetiletí se neslo ve znamení potlačování nepokojů a uklidňování Korejců. Mezi kroky, které Japonsko provedlo, patří například zákaz shromažďování, zavedení tajné policie (samozřejmě plné Japonců) a jak je psáno výše zákaz vydávání novin. Také se represivně potlačovaly skupiny a frakce, které vyvíjeli jakoukoli politickou činnost. Represe mimo jiné fungovala v této době velice tvrdě a v každém aspektu korejského bytí. Logicky nelze represivní činnost udržovat permanentně, proto přišla japonská vláda s dlouhodobým plánem. Pomocí vzdělávacího systému chtěli potlačit v Korejcích národní identitu a to se jim i dařilo.

Paradoxně se však studenti z Koreje, kteří odjeli studovat do Japonska, dostali k literatuře, ve své rodné zemi nedosažitelné, obsahující odlišné politické názory a stávali se z nich často aktivisté. Dokonce se mnohdy spolčovali s japonskými studenty, kteří zavrhovali vystupování svých starších generací. A nejen s nimi. V Japonsku bylo mnoho dalších zahraničních studentů, kteří pociťovali etnickou nesnášenlivost (tak jako Korejci) ze strany Japonců a ti s nimi v mnohém sympatizovali.

Tímto se dostáváme k protijaponskému odporu. Ten se uskutečňoval jak na území Koreje, tak i v exilu. Jak je psáno výše, v exilu se nacházeli například studenti v Japonsku. Ale nebyli to jediný působící činitelé. Další a pro budoucnost velice důležitou skupinou se stali Korejci na území Mandžuska. Ti byli vytlačeni jak nepříznivými podmínkami v oblastech, kde dříve sídlili, tak i pronásledováním japonskými úřady (pro jejich protijaponskou činnost). V této skupině později vyrůstala nejdůležitější postava KLDK Kim Ir-sen.

Jisté změny, které se podařilo nastolit, vznikly v důsledku hnutí 1. března. Celá tato událost vznikla po konci první světové války. **„Woodrow Wilson v burcuující deklaraci z 8. ledna 1919 načrtl svůj plán na poválečné uspořádání světa a přichystal tak půdu pro americkou účast na budování světového míru. Ve slavných čtrnácti bodech prohlásil, že principy humanismu, respektování práva na sebeurčení každého národa a mezinárodní spolupráce se musejí stát základem**

nového mírového období.“¹ Body v deklaraci byly určeny hlavně pro bývalé Rakousko-Uhersko, koloniální státy v Asii se této příležitosti chytli a myslely, že taková mocnost jako USA by jim mohlo přijít v případě potřeby na pomoc.

Snahy o změnu přišly z exilu. Výše zmíněný studenti v Japonsku sledovali změny ve světě a v roce 1919 založili stranu Korejské mládeže za nezávislost. Krátce na to vydala strana prohlášení o osvobození Koreje od japonské okupace. Mnoho studentů bylo vysláno do Koreje, aby získali podporu i zde. Nacionalistické skupiny ihned přijali navrhovaný plán na osvobození, ale nebyli jediní, kdo začal sympatizovat. Studenti získali opravdu širokou veřejnost a to za pomoci náboženských skupin zvaných nebeské cesty, které se dozvěděly o protijaponské aktivitě v exilu. Akcí na území Koreje se ujaly nebeské cesty a dokonce je i financovaly. Vlastně všechny akce a události, které se v tu chvíli děly v Koreji vedly k úspěšnému dovršení jejich snažení. Příkladem můžeme uvést smrt bývalého císaře Kodžonga. Jeho pohřeb byl naplánován na 3. března. Aktivisté tedy rozhodli uspořádat demonstraci 1. března a to z toho důvodu, že do hlavního města přijely ohromné masy lidí k příležitosti pohřbu Kodžonga. Jistou dobu se ještě přeli, zda Japonce požádají o nezávislost, nebo ji jednoduše vyhlásí. Nakonec schválili druhou možnost.

1. března se tedy sešli hlavní signatáři Deklarace nezávislosti v restauraci v Soulu. Vyslali zástupce, který předal deklaraci generálnímu guvernérovi, uvědomili o svém počínání policii a vyhlásili ji v Pagodovém parku v centru. Následovaly až nečekané protestní akce. Během krátké doby se protesty rozšířili po celé Koreji a počet protestujících vzrostl na jeden milion. Japonská vláda byla akcí zaskočena v takové míře, že si ani nevšimla, jak špatné kroky používá při jejím potlačování. Došli dokonce do takového stádia, kdy vypalovali vesnice a používali kruté tresty. **„Odhady ztrát se liší. Japonská oficiální čísla hovoří o 553 mrtvých, 1409 zraněných a 12 522 uvězněných v období od března do prosince. Korejští nacionalisté odhadují ztráty na 7500 lidských životů, 15 000 zraněných a okolo 45 000 uvězněných.“²**

---

¹ ECKERT, C. J., K. LEE, Y. LEW, M. ROBINSON a E. W. WAGNER. *Dějiny Koreje*. Praha: Lidové noviny, 2001. s. 199. ISBN 80-710-6411-4.

² Tamtéž, s. 201

Výsledek rozhodně nebyl podle očekávání Korejců. Nepovedlo se využít Wilsonův dekret ani ze strany Japonska ani ze strany ostatních států. Na mezinárodní scéně se setkali pouze s nezájmem. To byl velký šok a také zklamání.

1.3 Druhé desetiletí japonské nadvlády

Strana hnutí 1. března ale přeci jen nechala za sebou jistou stopu. Podařilo se jí sjednotit nacionalistické frakce po celé zemi. Ty byly do této doby rozdrobeny na opravdu malé části. Dalším úspěchem se stalo založení exilové vlády v Šanghaji, jenž spojovala vlivné exilové aktivisty z různých frakcí. V neposlední řadě je důležité zmínit postoj Japonska k celé záležitosti. Jak je psáno výše, použité prostředky pro potlačení protestů byly opravdu nešťastné. Tento fakt si uvědomovalo i Japonsko a její nově zvolený premiér Haro Kei. Udělal v důsledku hnutí dalších mnoho změn i z pohledu Japonska. Nedělal tyto změny ale na úkor japonské nadvlády. Právě naopak. Kolonistický stav ještě prohloubil a Korejce v určitém smyslu uchlácholil svými kroky.

Sice chtěl svými kroky zmírnit represivní politiku, ale zároveň chtěl posílit kontrolní orgány. Dosáhnout posílení se nesnažil pouze rozšiřováním pravomocí policistů v zemi, zvyšováním jejich počtu, ale co bylo nejdůležitější, změnil policejní orgán na civilní (i úředníci odložili své uniformy). Posilování kontrolního aparátu však zastínily mnohé ústupky japonské vlády v oblasti veřejné politiky. Ústupky měli spíše reprezentativní účinek, než jakýkoliv praktický. Například si Korejci stěžovali na nedostatečnou účast ve vládě. Ta byla vyřešena zřízením tzv.: generální rady. Ta byla složena z představitelů různých částí Koreje. Rada se nikdy nezúčastnila politického rozhodování a tak postrádala veškerý smysl.

Dalším krokem Japonska vůči Koreji se stalo výrazné uvolnění kulturního života a uvolnění politické činnosti (proto se období těchto reforem nazývá doba kulturní politiky). Všechno podléhalo přísné cenzuře, takže se jednalo o další úskočný projev japonské vlády. Japonsko se také zavázalo rozšířit školní zařízení. V zemi se najednou objevil velký počet gramotných lidí. Když se k tomu připočte povolení vydávání časopisů a novin i tištění nových knih, dojdeme k závěru, že vzrůstal základ pro potencionální nacionalisty. Tento fakt se později i projevil, ačkoliv neúspěšně.

Nacionalisté si uvědomovali, že přímý konflikt mezi nimi a Japonci by byl smrtelný a v důsledku začali bojovat odlišně. Namísto konfrontací a demonstrací proti Japoncům začali podporovat ještě silněji vzdělání a kulturní činnost. Dokonce zde byl i pokus o postavení Korejské univerzity, na kterou byla vyhlášena celostátní sbírka. Tato sbírka ze začátku nadchla spousty Korejců a probíhala velmi úspěšně. K dosažení cíle potřebovali opravdu velkou podporu a tu získali pouze na začátku. Postupem času kdy se celá akce protahovala, začaly přicházet konfliktní názory mezi jednotlivými skupinami a od sbírky odstupovalo čím dál tím více skupin. Při této sbírce se ukázala typická korejská vlastnost, která je provázela po celou dobu okupace. Pokud bylo zapotřebí masové podpory, tak se Korejci jako národ semkli a bojovali za svůj cíl. Bohužel snahy jim nikdy nevydržely delší dobu a mnohdy se objevovaly velké spory mezi skupinami.

Nacionalisté, jak ti domácí, tak ti v exilu byli pod velkým vlivem socialismu, který se šířil východem. Hlavním důvodem se stala 1. světová válka. Východní státy byly zklamány ze západního liberalismu.

Jako první se samozřejmě dostali do kontaktu se socialismem nacionalisté v exilu (počínaje Korejci na Sibiři, v Číně, v Mandžusku, tak později i Korejci v Japonsku). Socialismus nabízel absolutně nový pohled na svět a na jeho řízení. Na sociálně-ekonomické otázky, jež do této doby nebyli schopni reagovat, vznikaly alternace, které potřebovali.

První oficiální skupinou, která v exilu spojovala nacionalisty silně ovlivněnými socialismem, se stala Komunistická strana Koreje. Patřili sem korejský nacionalisté ze Sovětského svazu, nacionalisté z Číny, studenti v Japonsku a v neposlední řadě Mandžuská skupina. Vysoká roztržičnost protijaponské činnosti měla neblahý vliv na fungování celého systému. Cíl organizace byl jednoznačný. Spojit nejednotnosti mezi skupinami v kolonii tak i exilových skupin, případně dosáhnout zahraniční podpory. Např.: korejští studenti v Japonsku (stejně tak jako komunisté v Koreji) působili hlavně propagandistickou činností, Korejci v Číně zase působili dlouhodobější politickou a armádní činností a Mandžušští partyzáni působili hlavně ozbrojeným partyzánským bojem. Výsledkem byly izolované historie jednotlivých skupin, tím i ideologické postoje a aktivní fungování.

I uvnitř Koreje vznikaly komunistické skupiny. Vedle nich však existovaly i čistě vlastenecké skupiny. I když si byly na první pohled podobné, existovaly velké neshody. **„Charakteristické rysy vlasteneckého hnutí jako celku se vztahovaly i na předválečné komunistické hnutí v Koreji. Silné vědomí kulturní identity a úkolu vymoci na Japoncích zpět vlast znamenalo, že korejští komunisté působili v prostředí prosyceném vlasteneckým cítěním. (...) Nevedlo to však k účinnému společnému postupu obou hnutí; přestože totiž napohled často vypadala stejně, komunistická strategie přisuzovala boji proti buržoaznímu nacionalismu stejný význam jako boji proti Japoncům. Vztahy mezi komunisty a vlasteneckými skupinami se tedy v předválečném období vyznačovaly vážným nepřátelstvím.“**³

Kromě nepřátelství mezi vlastenci a komunistickými skupinami vznikalo spoustu sporů i mezi jednotlivými komunistickými skupinami. Problém nebyl ve vlasteneckém cítění. S tím ostatně neměli Korejci ani v minulosti problémy. Jejich stát byl historicky daný a jednotný (nikdy nemuseli slučovat menší části své země). Problémem byl vcelku totožný jako v exilu. Neexistovala jednotná ideologie, která by dokázala spojit skupiny ve větší celek.

Komunistická strana Koreje tedy nedokázala dosáhnout svého cíle. A to ani při získávání zahraničí podpory. Jediným významným zdrojem podpory měla totiž být Kominternu Sovětského svazu. Ta však měla se spoluprací s Korejci problémy. Odrážela je jejich nedisciplinovanost, jejich neovladatelnost i nedostatek ideologů, kteří by dokázali správně argumentovat. Sice nakonec Kominternu v roce 1928 Komunistickou stranu Koreje přijala, bohužel už v tou dobou (již dva měsíce) byla strana rozpuštěná.

1.4 Poslední dramatická fáze japonské nadvlády

Dříve jsme se dozvěděli o kulturní politice ze strany Japonska. Ta přinesla mnoho pozitivních kroků, které účinně zmírnily negativní postoj Korejců vůči Japonsku. Také

---

³ BUZO, A. *Partyzánská dynastie: politika a vedení Severní Koreje*. Praha: BB art, 2003. s. 16. ISBN 80-734-1118-0.

jsme zmínili, jak pozitivní kroky ve skutečnosti podnikli. Bohužel se brzy měla Korea přesvědčit o skutečném vztahu mezi nimi a Japonskem.

V roce 1929, kdy se svět zabýval problémem hospodářské krize, začala nová historická etapa jak pro Japonsko, tak i pro Koreu. Japonsku v důsledku krize klesl mezinárodní obchod o 50%, čínská armáda postupovala a Japonci pocítovali ohrožení svých kontinentálních zájmů. V kontextu momentální situace byli izolováni od světového společenství a nastal ideální moment pro další agresivní plány. V roce 1931 si japonská vláda vytvořila jistou záminku, aby mohla napadnout čínskou armádu v oblasti Mandžuska a ve stejném roce ji i dobyla.

Mandžusko bylo pro Japonsko velice výhodné držet z mnohých důvodů. Nejdůležitějšími důvody byly velké přírodní bohatství a kontrola partizánských skupin, které sem utekly před japonskými úřady. Velké přírodní bohatství splnilo Japonsku velký sen. Tím bylo dosažení soběstačnosti v ekonomice a tím pádem i politice. Netrvalo dlouho a v Mandžusku vyrostla průmyslová základna.

Korea okamžitě zastávala jinou úlohu v japonském plánu. Stala se pomyslným mostem k Asii. Kulturní politika, která do této doby fungovala, se stala Japonsku překážkou. Japonci očekávali od Korejců nový přístup. Do této doby byli totiž k japonským aktivitám spíše pasivní. Nyní potřebovali aktivnější podporu japonských ekonomických i vojenských zájmů a také jejich účast při realizaci. Ve 30. letech změnili svou politiku na rychlou asimilaci (potlačování korejské identity) a mobilizaci (pomocí ekonomického tlaku). Tuto politiku zachovali až do roku 1945.

Během let vláda donutila instituce (banky i podniky) aby vedly své záznamy výhradně v japonštině. Ve školách rozšířili výuku japonského jazyka a rozšířila se i výuka japonských dějin i kultury. Hromadně se začaly rozpouštět organizace, které vznikaly v předcházejícím desetiletí. Nepřekonatelným problémem pro Korejce se stalo nařízení pro studenty a korejské úředníky, který nařizoval pravidelně navštěvovat šintoistické svatyně. Absolutního vrcholu ale dosáhlo nařízení, které diktovalo korejským obyvatelům změnit si svá jména na japonská. **„Obrovské trauma působila prakticky všem Korejcům od roku 1937 snaha okupačních úřadů donutit je k tzv.: sóši kaimei ... , tj. ke změně svých jmen na japonská. V tradiční konfuciánské společnosti, kde předci a rodové tradice byly něčím posvátným, to byla opravdová**

tragédie. (...) I když se oficiálně nejednalo o povinnost, ale naopak o privilegium, tak na státní zaměstnance a na veřejně činné osoby byl od počátku veliký. Byla to ale především psychologická otázka- lidé, kteří si jméno nezměnili, nebyli přímo trestáni, ale např. dostali menší příděl potravy, ztratili práci a jejich děti nemohly chodit do školy.“⁴

Japonsko dokázalo všemi těmito změnami vytvořit nenávisť mezi třídními vrstvami. Existovaly rozdílné možnosti chování. V prvním případě mohli Korejci odmítnout veškeré nařízení, ale v tu chvíli se jim zavíralo mnoho možností na důstojnější život. V druhém případě mohli přijímat japonské nařízení, ale byli velice silně kritizováni. V poslední řadě zde byla skupina buržoazie, jenž dostala za úkol vést velké projaponské skupiny. Většina Korejského národa si zvolila jednodušší způsob. Pro Koreu se stal tento stav velkým utrpením a ještě dlouho po osvobození v nich byly křivdy zakořeněné.

Poslední část japonské kolonizace začala válkou v Tichomoří. Korea se v této situaci dostávala již na samé dno. Represivní a agresivní vláda Japonska se stále zhoršovala a probíhající válka nutila Korejce odcházet ze svých domovů. Je také důležité zmínit, že japonská armáda sice přijímala Korejce, ale mnohem více jim byli užiteční v Mandžusku, kde pracovali v průmyslu a v dolech (sem byli odváděni). Při průběhu války zavedlo Japonsko příděl jídla, kterého měli sami nedostatek.

Mezitím ve světě probíhaly události pro Koreu pozitivní. „**V závěrečné deklaraci Káhirske konference z listopadu 1943 bylo mimo jiné zdůrazněno, že spojenecké velmoci jsou odhodlány poskytnout Koreji v „pravý čas svobodu a nezávislost. Do té doby měl v Zemi jitřní svěžesti [severní část Koreu také nazývá Čoson, nebo v překladu Země jitřní svěžesti] platit poručenský systém.**“⁵ Další krok vzešel z Postupimské konference, když se Velká trojka shodla na odzbrojení japonské armády v oblasti Koreje a požadavku okamžité kapitulace (dělicí čára na 38. rovnoběžce). Osm dní po konci konference začal Sovětský svaz s vojenskými akcemi na Korejském poloostrově a s vyloďováním v severních přístavech. Po sedmi dnech Japonci kapitulovali. USA bylo lehce zaskočeno tímto krokem a báli se situace, kdy by Sověti obsadili celý poloostrov. Ještě se pro jistotu ujistili o platnosti postupimské dohody

---

⁴ JANOŠ, J. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*. Praha: Academia, 2007. s. 136. ISBN 978-802-0015-037.

⁵ NÁLEVKVA, V. *Stalinova hra o Zemi jitřní svěžesti: korejská válka 1950-1953*. Praha: Epocha, 2009. s. 23. ISBN 978-80-87027-93-6.

pomocí memoranda. Sovětský svaz ihned odpověděl pozitivně a 9. září obsadila americká armáda hlavní město Soul. Korea byla osvobozená od Japonské okupace. Na tento moment všichni Korejci čekali již 35 let.

Z předchozí domluvy byly ustaveny vojenské okupační správy. Později se konala schůze ministrů na území Sovětského svazu, kde se rozhodovalo o dalším dění na Korejském poloostrově. Studená válka byla ale velkým klínem při obnovení Korejského státu. Neschopnost dvou mocností na domluvě vedlo až k rozdělení Koreje na jižní část osvobozenou Američany a na část severní osvobozenou Sověty.

2. KIM IR-SEN A MANDŽUŠTÍ PARTYZÁNI

2.1 Mládí Kim Ir-sena

Abychom pochopili další vývoj korejské historie, musíme si přiblížit život a mocenský vzestup Kim Ir-sena (vlastním jménem Kim Song-džu). Při interpretaci jeho života je nejlépe vidět jakým způsobem se formovala jeho osobnost a neodvratitelné směřování budoucí Korejské lidově demokratické republiky.

Kim Ir-sen se narodil 15. dubna roku 1912 poblíž Pchjongjangu, v počátečním období japonské okupace. Jak jsme se dozvěděli dříve, první fáze japonské okupace byla plná represí a zákazů. Kimovi příbuzní, konkrétně otec a strýc, byli ti aktivnější z Korejců a veřejně vystupovali proti Japonsku. Jeho strýce však brzy zatkl při ozbrojeném povstání a po krátké době zemřel ve vězení. Otec Kima byl v protijaponské činnosti o trochu úspěšnější. Stal se velmi výraznou osobností při založení Korejského národního sdružení. Také on byl vězněn a to do roku 1917 do roku 1919 (v Kimových sedmi letech). S otcovým propuštěním odjela celá rodina do Mandžuska, dále od japonských úřadů, aby mohl rozvíjet svou protijaponskou činnost.

Kim Ir-sen vystoupil několik měsíců před ukončením vzdělání ze školy a záhy ve velmi mladém věku se stal komunistou. Nikdo do teď neví, co ho k tomuto kroku vedlo. Důležité je také zmínit, že rodiče poslali Kima na krátkou dobu zpět do Koreje, aby zde studoval. Později, když se vrátil do Mandžuska, měl možnost navštěvovat dále korejskou školu. Dobrovolně se však rozhodl pro studium na čínské škole. V pozdější době mu tyto okolnosti pomohli k prosazení ve většině situací, v jakých se objevil.

Již v sedmnácti letech byl odsouzen na osm měsíců vězení za jisté protijaponské akce. Po rozpadu Komunistické strany Koreje dostali členové ultimátum. Buď se vzdají veškerého působení v hnutí, nebo se přidají ke Komunistické straně Číny. Ir-sen se rozhodl pro spolupráci s Čínou. **„Přibližně deset let byl členem KSK a bojoval v řadách Spojené severovýchodní protijaponské armády (SSVPA) – čínské komunistické partyzánské armády, která po japonském vyhlášení státu**

Mandžukuo [po zabrání oblasti Mandžuska Japonskem ji přejmenovali právě na Mandžukuo] přivedla pod společné velení mnoho rozptýlených čínských a korejských partyzánských skupin. V roce 1933 se SSVPA ocitla pod mimořádným tlakem nepřetržité japonské ofenzivy a koncem roku 1935 byla vytlačena z osídlených oblastí.“⁶

Mezitím si Kim posiloval svou pozici. Všechno svědčilo v jeho prospěch. Protože ho rodiče poslali na studium do Koreje, pařil mezi vzdělanější osoby u partyzánských skupin. Nebyla to jediná výhoda, které dosáhl. Studium na Čínské škole mu pomohlo při problémové komunikaci mezi čínskými skupinami a samotnými korejskými partyzány. Dostávalo ho to do jisté výhody, které využil a dostal se až mezi dvanáct nejmocnějších funkcionářů.

Japonská armáda vytlačila partyzánce až na dálný východ na území Sovětského svazu. Existují důkazy o tom, že Sověti přikazovali partyzánům neútočit na Japonce, protože by mohli rozšířit své bojové operace i sem.

2.2 Partyzánský život Kima a osvobození Koreje

Další etapa v jeho životě na něj silně zapůsobila a ovlivnila i další vývoj budoucí KLLDR. Jak je psáno výše v sedmi letech opustil Koreu a žil partyzánským životem v nepříznivých podmínkách. Když ukončil studia, vrátil se zase zpět k partizánskému životu. Tentokrát aktivně a i když byl součástí Komunistické strany Číny, pohyboval se absolutně mimo civilizaci. Do roku 1941 vstoupil maximálně do větších osad, ale nikdy nenavštívil větší město. Protože žil v izolaci od civilizace, nebyl ovlivněn ani žádným intelektuálem ani zahraničními poradci (ti se orientovali na jiná místa).

„Tato izolace utvářela jeho intelekt tím, že ho příliš nevystavovala myšlenkám působícím zvenčí, a uplatňovala se v jeho pojmání v řešení praktických problémů. Partyzánský život ho navykl sebedůvěře, vytrvalosti a neúnavnému boji, možná však v tomto období najdeme i kořeny jeho pozdější hluboké podezíravosti a

---

⁶ BUZO, A. *Partyzánská dynastie: politika a vedení Severní Koreje*. Praha: BB art, 2003. s. 20. ISBN 80-734-1118-0.

nedůvěry k lidem stojícím mimo a k různorodosti pluralismu vnějšího světa vůbec. Žil v kruté politické subkultuře násilí, která ho posilovala v názoru, že otrlost a zločinnost patří ke každodennímu pořádku.“⁷

Rok 1941 se stal pro Kim Ir-sena přelomový. Přišel do Sovětského svazu, kde se v Kimovi konečně utvořila představa o vysoce funkčním státu. Vysoká vojenská mobilizace a rychlý modernizační porevoluční proces na Kima zapůsobily s naprostým nadšením (v pozadí je nutnost si představit funkci Stalina, který se stal Kimovou doživotní inspirací). Kim měl mnoho času cestovat po svazu a studovat tehdejší politiku a společnost. Z historických záznamů je i známo, že nejméně dvakrát navštívil Moskvu. Znaký Sovětského svazu z této doby se později přenesly i do KLDK. Jak se ještě dozvíme později, z počátku to nebyl pro KLDK problém. Ten nastal později, když politická ideologie nedosáhla po delší dobu žádného progresu.

Brzy byl Kim přidělen k 88. brigádě, kde se shromažďoval vcelku velký počet mandžuských partyzánů. Tato brigáda však nebyla určena přímo pro boj, ale spíše pro infiltraci a průzkum. Sovětský svaz tedy v roce 1945 vstoupil na území Korejského poloostrova a 15. srpna definitivně osvobodil severní část Koreje od japonské nadvlády (jižní část osvobodili Spojené státy). Kim Ir-sen a jeho brigáda však zůstala na území svazu. Nejen že nebyla primárně určena k boji, ale také se Stalin bál, že by mohli být problémem při pozdější okupaci Sovětským svazem.

2.3 Dosažení Kim Ir-sena vedoucí pozice

Dlouho v Sovětském svazu nezůstali a brzy se zapojili do okupační správy Sovětského svazu jako pomoc při styku s místními obyvateli. Později vytvořil Sovětský svaz vládu z komunistické oligarchie. Do oligarchie patřili mandžusští partyzáni, jenanské skupiny, domácí komunisti a Sovětokorejci.

Při vzniku oligarchie byly jednotlivé složky vnímány samotnými Severokorejci odlišně. Partyzáni například sice bojovali celou svou existencí proti japonskému kolonialismu,

---

⁷ BUZO, A. *Partyzánská dynastie: politika a vedení Severní Koreje*. Praha: BB art, 2003. s. 22. ISBN 80-734-1118-0.

ale bojovali mimo území Koreje. Proto neměli v oligarchii takové postavení. Na opačném pólu stáli domácí komunisté. O jejich protijaponské činnosti bylo velké vědomí. Proto se také těšili největší přízni v Koreji. Velmi jim také pomohla síť členských skupin, která byla rozeseta po celém Korejském poloostrově.

Jenanská skupina měla nejvíce odlišností od ostatních skupin. Tito lidé odešli z Mandžuska bojovat do Jenanu (správně nepůsobili v Jenanu, ale v jihovýchodní provincii Číny) proti Japoncům a proti národním nacionalistům. Její členové byli postarší, inteligentnější a vzdělanější. Stejně jako Mandžušští partyzáni, bojovali v zahraničí a neměli v zemi takový vliv. Poslední skupinou v oligarchii byli Sovětokorejci. Tato skupina neměla s vlasteneckou činností před válkou nic společného. Sovětokorejci byly zformováni, aby po válce zaplnili místa v úřadech, ve kterých chyběla potřebná kvalifikace. Původně byli tito lidé z Koreje, ale dlouhodobě již žili v Sovětském svazu.

Mandžušští partyzáni podnikli z kraje důležitý krok. Vytvořili s jenanskou skupinou strategickou alianci v podobě sloučení a pojmenovali nově vzniklou koalici na Komunistickou stranu práce (dále KSP). Tím se snažili dosáhnout uznávané vojenské a ideologické zdatnosti. Bez jednoho podstatného rysu by se ale neprosadili. Sovětský svaz utvářel vládu na území KLDR, a proto se musela stát KSP naprosto oddaná sovětským plánům. Tak se i skutečně stalo a dokonce Sovětokorejci, kteří byli členi Komunistické strany Sovětského svazu, se stali automaticky členy KSP. Tento fakt vypovídá o opravdové věrnosti KSP Sovětskému svazu.

Sovětský svaz se nadále zabýval otázkou, koho by mohla dosadit do čela této oligarchie, aby dosáhla stejného systému jako v Sovětském svazu (aby se v Koreji uchytil také stalinismus). Moc dlouho ale hledat nemuseli. Kim Ir-sen byl dokonalým nástrojem pro tuto akci. Nejenže byl on samotný okouzlen stalinským systémem řízení státu za pomoci vysoké mobilizace sil a militarizace ale měl všechny předpoklady k tomu mít nejmenší myšlenkovou nezávislost (ta pochází z jeho dřívější izolace od ostatní společnosti a nakažením se pouze jedné jediné ideologie).

Ostatní skupiny neměli v plánech Sovětského svazu takovou šanci z prostých důvodů. Sovětský svaz požadoval oddanost svému režimu. Ostatní byli před rokem 1945 ve velkém vlivu Komunistické straně Číny. Další problém, který pociťoval Sovětský svaz,

byl i kontakt členů oligarchie s Komunistickou stranou Sovětského svazu v době před rokem 1930. Na přelomu dvacátých a třicátých let totiž došlo k velkým změnám v sovětském systému.

Kim Ir-sen se tedy těšil velké podpory Sovětského svazu. Hned z počátku začal s čistkami, které ho provázely celým jeho politickým působením. Začal s odsazováním moci domácích komunistů. Povedlo se mu celkem otevřeně odsadit vedoucí domácích komunistů.

Dříve jsme se dozvěděli o dohodě USA a Sovětského svazu na osvobození a obnovení Koreje. Také se v roce 1946 konalo Prozatímní národní shromáždění. To však vedl nacionalisticky založený Li Syn-man. Kim však jeho stranu podporovanou Američany odmítl a vytvořil na území KLDK Prozatímní lidový výbor. Krok, který Kim udělal, byl naprosto se sovětskými zájmy.

3. KOREJSKÁ VÁLKA

3.1 Příprava na Korejskou válku

Hned po vyhlášení Prozatímního národního shromáždění se začala KLDR připravovat na invazi na jih. Vedla je k tomu snaha zase co nejdříve sjednotit Korejský poloostrov. Tento cíl ji provází až do současnosti a má za následek mnohé utopistické momenty KLDR. Na začátku po roce 1945 začala s přípravami, které vyvrcholily válkou proti jihu v roce 1950. Válka však nemusela vzniknout jen z důvodu znovusjednocení. Naskytá se také varianta, kdy se KLDR bála o svou existenci. Nejen že vznikalo spoustu vojenských potyček na hranici 38. rovnoběžky, ale jihokorejský prezident otevřeně mluvil o útoku na sever.

Na samém začátku své existence měla KLDR jisté výhody. Vládnoucí oligarchie měla slinou pozici díky sovětské podpoře, proto se také mohli zabývat jinými záležitostmi. Na straně druhé stála Jižní Korea. Na jihu vznikaly v období 1948 - 1950 boje, které měli na starosti levicoví partyzáni. Konflikt se nakonec roztáhnul po většině jihokorejské oblasti. Nakonec ale boje skončily neúspěšně. I zmíněný neúspěch urychlil přípravu na Korejskou válku.

I severokorejská oligarchie měla na začátku mnoho vnitřních rozporů (ne však tak zásadní jako na jihu) a tak se její jednotlivé skupiny začali velice vzdalovat. Kim při tom používal dalších čistek, přičemž pomalu ale jistě začal omezovat moc ostatních skupin a posiloval svou ideologii. Za války to však nebyl jediný problém, kterému Kim musel čelit.

Přípravy na válku vrcholily, když byl Kim Ir-sen pozván do Moskvy. Zde ihned nezakrytě představil svou myšlenku o znovusjednocení za pomoci vojenské intervence. Jeho návrh Stalin odmítl. Poslal Ir-sena přehodnotit své plány. Báł se hlavně studené války a počátku otevřeného konfliktu na území Koreje mezi Sovětským svazem a USA. Kim nepřestával tlačit na Stalina. Jeho obhajoba násilného znovusjednocení stála na údajném provokování jihokorejské armády, na vysoké připravenosti lidové armády, ale

hlavně zakládal svou obhajobu na rychlém dosažení cíle díky partyzánské síti na jižní části poloostrova. Krátce nato dostal i otevřený souhlas od Mao Ce-tunga.

Při druhém pozvání Kima do Moskvy se stále spekovalo o zapojení americké armády. Ir-sen vše argumentoval názorem, že USA nevstoupí do otevřené války proti dvou velkým mocnostem jako Sovětský svaz a Čínská lidová republika. Sovětský svaz nakonec souhlasil, ale s jednou podmínkou. KLDR musí obsadit jižní část v co nejkratším čase, aby USA nemělo čas na protiakci. Kim přesvědčil tvrzením o připravenosti lidové armády a o revolucionářské síti na území Jižní Koreje. 14. května přišla Mao Ce-tungovi zpráva o definitivním souhlasu Stalina s násilným obsazením Jižní Koreje.

Sovětský svaz brzy poslal vojenskou výzbroj. Nejednalo se však pouze o zbraně, ale Kim dostal k dispozici i několik stovek tanků. I přesto Sovětský svaz držel Severokorejce zkrátka. Tanky dodali prozatím bez pásů a krátili i dodávky pohonných hmot. Datum k invazi padlo 10. června (s největší pravděpodobností přesvědčila Stalina aktivita USA v Tichomoří). Ihned začaly finální přípravy korejských vojsk u 38. rovnoběžky.

USA už dříve měla dost zpravodajských informací o připravované válce. **„CIA monitorovala postupnou koncentraci severokorejských vojsk na hraniční linii a získala i kopii rozkazu Kimova generálního štábu o průzkumu bojem v obecném směru na Soul, ale politické autority Spojených států nevěnovaly těmto alarmujícím zprávám patřičnou pozornost. Prezident Truman ještě 1. června hovořil před zástupci tisku o vynikajících podmínkách pro světový mír, které nebyly od „roku 1945 lepší“ a vysoký úředník státního departmentu kategoricky ujistil severoamerickou veřejnost, že naše vláda nemá žádné informace o tom, že by ve východní Asii měla vypuknout válka.“**⁸ O opaku se však přesvědčili brzy poté.

Zajímavé je ohlédnutí se k poměru sil na severu a na jihu od 38. rovnoběžky. Sever měl nejen velmi silnou podporu od Sovětů, ale nemusel řešit problémy, se kterými se potýkal jih. Proto mohl využít 5 let od osvobození na přípravy. Na jihu mezitím panovaly i krvavé boje o moc. Zájem se tedy nesoustředil na obnovu armády. Jižní

---

⁸ NÁLEVKA, V. *Stalinova hra o Zemi jitřní svěžesti: korejská válka 1950-1953*. Praha: Epoque, 2009. s. 34. ISBN 978-80-87027-93-6.

Korea sice podepsala s USA dohodu o pomoci s vojenským materiálem, ale rozhodně se nerovnal pomoci od Sovětského svazu Severokorejčům. Mimo to neposlali Američané ani tanky. Mysleli si, že v Jižní Koreji nejsou podmínky pro jejich užití.

3.2 Začátek Korejské války

25. června roku 1950 začala oficiálně válka v Koreji. Po čtvrté hodině ranní překročila severokorejská armáda 38. rovnoběžku. Ne příliš silná obranná linie jihu neodolávala dlouho a severokorejská armáda mířila na Soul a již za tři dny dosáhla hlavního města Jižní Koreje. Dosažení Soulu nebyl koncem korejské války. Pro Kima bylo důležité dobytí celé Koreje a dosažení Pusanu. Jak jsme se dříve dozvěděli, Pusanický přístav byl i historicky pro Koreu důležitý.

Severokorejská armáda tedy postupovala stále dál. Podařilo se jí zatlačit jihokorejské i americké jednotky (americké jednotky, které byly umístěné nejen na území Koreje, ale i jednotky dislokované v Japonsku přivolané narychlo na pomoc). Linie se ustálila na klíčových přístupových bodech do Pusanu.

3.3 Zasedání Rady bezpečnosti OSN 25. června 1950

Zasedání Rady bezpečnosti v roce 1950 se nestalo klíčovým jen pro Korejskou válku, ale i pro další fungování OSN. Je důležité si vysvětlit nejen průběh samotné schůze, ale i události, které předcházely.

Čínská republika zažívala většinu první poloviny 20. století občanskou válku. V poslední fázi občanské války sváděly boje dvě ideologické skupiny. Na straně jedné nacionalisté a na straně druhé komunisté. Po druhé světové válce se rozhořely boje mezi již zmíněnými stranami. Konec občanské války dopadl ve prospěch komunistů. Podařilo se jim zatlačit nacionalisty takovým způsobem, kdy ovládli pevninskou část a

nacionalisté museli ustoupit na ostrov Tchaj-wan. Komunisté ihned přejmenovali obsazenou část na Čínskou lidovou republiku. Nacionalisté na Tchaj-wanu vyhlásili Čínskou republiku. Dodnes panuje napětí mezi Čínskou republikou a Čínskou lidovou republikou.

Po druhé světové válce vznikla důležitá organizace. „Organizace spojených národů byla založena 24. října 1945, kdy vstoupila v platnost Charta OSN, ustavující dokument organizace. Spojené národy, jak zní doslovný překlad z anglického United Nations (...), vstaly doslova z popole druhé světové války. Odrážející společnou touhu všech tehdejších spojenců o zajištění bezpečného světa založeného na mírové spolupráci států.“⁹ O Mezi mocnosti patřil Svaz sovětských socialistických republik, Čínská republika, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Spojené státy americké a Francie. Protože komunisté na pevninské části vyhlásili Čínskou lidovou republiku, ztratili místo stálého člena Rady bezpečnosti OSN. To zůstalo Čínské republice, která se již nacházela na území Tchaj-wanu. Sovětský svaz nesouhlasil s nepřítomností Čínské lidové republiky a na protest se neúčastnil schůzí Rady bezpečnosti OSN.

25. června 1950 se tedy konala mimořádná schůze Rady bezpečnosti, na které se řešila korejská otázka. Sovětský zástupce Jakov Malik se samozřejmě schůze neúčastnil. Na schůzi byla KLDK označena agresorem. Ihned byla vyzvána, aby stáhla svá vojska za 38. rovnoběžku. Logicky se tak nestalo a o dva dny později přijala rezoluci, ve které doporučila státům mezinárodního společenství pomoci Korejské republice odvrátit útok. Šestnáct zemí apel vyslyšelo a poslalo své jednotky. Následně dramaticky obrátili situaci na poloostrově. Proč Sovětský svaz dopustil označení KLDK agresorem? Existuje způsob, jakým mohl svaz Radě bezpečnosti zbránit v rozhodnutí? A měla rada vůbec právo verdikt přijmout?

Pro lepší pochopení situace musíme nahlédnout do charty OSN. Ta v článku 27; odstavci 3 praví: **„O všech ostatních věcech [předešlý odstavec řeší pouze procedurální otázky] rozhoduje Rada bezpečnosti kladnými hlasy devíti členů včetně hlasů všech stálých členů, rozumí se však, že se při rozhodování podle**

---

⁹ ROMANCOV, M. *Mezinárodní organizace*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 61. ISBN 978-807-3803-100.

kapitoly VI a podle odstavce 3 článku 52 strana ve sporu zdrží hlasování.¹⁰

Z článku vychází důležitá informace. Protože je zapotřebí hlasu všech stálých členů, stačí nesouhlas jen jednoho stálého člena Rady bezpečnosti a projednávaný návrh nelze logicky přijmout. Nejdůležitější pro naši práci je uvědomit si pozitivní výklad celého článku. Pro přijetí je potřeba pěti kladných hlasů stálých členů. Dále ale charta neřeší nic o povinnosti účasti na schůzi Rady bezpečnosti. Pokud chybí na schůzi stálý člen, nemůže vyslovit svůj pozitivní hlas pro schválení jakéhokoliv rozhodnutí. Rada bezpečnosti bez účasti i jen jednoho stálého člena není logicky v takovou chvíli schopna přijmout žádné rozhodnutí.

Státy, které schválily rozhodnutí Rady bezpečnosti, dementují protiprávnost přijetí skutečností, že Sovětský svaz díky své nepřítomnosti nevyužil svého práva veta. Při dalším zkoumání charty OSN ale zjistíme, že veto v ní nemá žádný základ. Právo veta je ve své podstatě pouze teoretické východisko, které obsahuje článek 27. Nelze dementovat protiprávnost nepoužitím práva, které není právně podložené. V důsledku lze veto vyjádřit i nepřítomností na schůzi nebo zdržením se hlasování.

Článek 27 praví jasně a i přes veškeré zmíněné okolnosti Rada bezpečnosti návrh přijala. Očividně se jednalo o porušení Charty OSN a do budoucna se z daného případu stal jakýsi precedens, kterého státy stále využívají i přes zmíněnou protiprávnost (příkladem lze zmínit rozhodnutí Rady bezpečnosti OSN v Libyi v roce 2011 kde chyběly dokonce hlasy dvou stálých členů).

3.4 Zapojení vojsk států zúčastněných v Korejské válce

Severokorejská armáda se zastavila u Pusanu, kde se linie stabilizovala (i když na velmi malém území). Na konci července již byly síly zúčastněných států, jenž přijely na

---

¹⁰ Organizace spojených národů. *Charta Organizace spojených národů a statut mezinárodního soudního dvora* [online]. San Francisco, 1945. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>

pomoc Jižní Koreji (dále jen jednotky zúčastněných) pod vedením generála MacArthura připraveny k odražení útoku. Protiútok ale nesměřoval do pusanského perimetru, ale hluboko do zad severokorejské armády. Pro vysazení si vybrali námořní přístav Inčchon, který leží přibližně 40 kilometrů od Soulu. Severokorejci měli jisté zprávy o připravované akci, ale nevěnovali ji příliš velkou váhu. Na vojska zúčastněných totiž čekali velmi těžké terénní překážky.

Od půlky září letectvo zúčastněných bombardovalo Inčchon a následovaly krátké přípravné akce. Nakonec došlo k úspěšnému vylovení a obsazení Inčchonu. Ihned pokračoval postup směrem k Soulu, který 29. září osvobodili. Poslední zářijový týden byl i ve znamení postupu od Pusanu. Severokorejské jednotky rychle ustupovali za 38. rovnoběžku a zúčastněný absolutně ovládli jihokorejskou část poloostrova.

Na generála MacArthura čekalo těžké rozhodnutí. Podle plánů měly akce skončit před 38. rovnoběžkou a navrátit stav předcházející válce. Riskovali však, že Kim Ir-sen brzy své armádní jednotky revitalizuje a zaútočí znovu.

„Překročení 38. rovnoběžky bylo v rozporu s původním záměrem OSN [chápeme jednotky zúčastněných států; o jednotkách OSN nelze hovořit z důvodu protiprávního rozhodnutí Rady bezpečnosti] obnovit status quo ante bellum. Na V. zasedání Valného shromáždění, které zasedalo od 19. září, však předložilo osm zemí – Velká Británie, Austrálie, Brazílie, Kuba, Nizozemsko, Pákistán, Filipíny a Norsko – rezoluci o vytvoření jednotné, demokratické a nezávislé korejské vlády, která de facto souhlasila s přenesením bojů na území KLDK. (...) Dne 7. října byla rezoluce osmi, která „zmocnila vojska OSN“ stabilizovat situaci v severní Koreji, schválena většinou pléna Valného shromáždění [zde si můžeme všimnout dalšího problému, protože výstupy Valného shromáždění nemají exekutivní charakter a proto měla rezoluce váhu pouze doporučení].“¹¹ MacArthur měl podmínku od stávajícího prezidenta Trumana, který byl schopen podpořit vstup vojsk do KLDK, pod podmínkou, že na území severu nevstoupí na podporu větší armáda (jak čínská, tak sovětská).

---

¹¹ NÁLEVKVA, V. *Stalinova hra o Zemi jitřní svěžesti: korejská válka 1950-1953*. Praha: Epoque, 2009. s. 57. ISBN 978-80-87027-93-6.

MacArthur nakonec Trumana přesvědčil o invazi a začal plánovat svou misi. Přehlížel ale zprávy, které mu mohly napovědět další vývoj celé války. Už při vylodění u Inčchonu začal Sovětský svaz a Čína jednat o krizi, která nastala na poloostrově. V první fázi vyzval Sovětský svaz Čínu, aby poslala své jednotky k 38. rovnoběžce, kterou by následně i zabezpečili. Mao Ce-tung zprvu překvapivě odpověděl negativně. Báł se přímé konfrontace se západními mocnostmi a začátku vážnějšího konfliktu. Po jisté době rozhovorů se mocnosti shodli, že překročení 38. rovnoběžky silami zúčastněných může znamenat porušení jejich zájmů. Mao Ce-tung tedy souhlasil s vysláním jednotek, které ale neoperovali oficiálně pod Čínským vedením, ale koncipovali se jako lidoví dobrovolníci. Severokorejské jednotky ihned dostaly zprávy o vývoji jednání a rozhodnutí mezi Čínou a Sovětským svazem. Mezi pokyny stál například partyzánský odboj v týlu nepřítele nebo stažení jednotek na území Mandžuska, kde se měly reorganizovat.

3.5 Vstup čínských dobrovolných jednotek do Korejské války

Čínští dobrovolníci i přes nedostatečnou výzbroj, kterou měla do brzké doby získat od Sovětského svazu, se začala stahovat ke korejské hranici. Chvíli ještě trvalo, než se zapojili v otevřeném konfliktu. Ještě předtím podnikli dobrovolníci preventivní útok. Chtěli jím prezentovat svou přítomnost a připravenost pomoci severokorejské armádě. I tento moment MacArthur přehlédł a ve své akci pokračoval.

Na konci listopadu se za pomoci čínských dobrovolníků situace obrátila. Zlomový bod bylo dosažení řeky Ja-Lu jednotkami zúčastněných (24. listopadu 1950). Arthurova vojska pod silnými útoky začala rychle ustupovat. Zapojení Číny do korejské války způsobilo bouřlivé diskuze v západní společnosti. Dokonce prezident USA nevyloučil použití atomových bomb. Evropské státy včas zasáhly proti tomuto kroku. Důvodem byla stále probíhající studená válka. Atomové bomby by mohly pro svět znamenat začátek 3. světové války. Problém atomových bomb nebyl jediným tématem. Mnoho předních politiků navrhovalo rozšíření operací zúčastněných vojsk na území Mandžuska. Tak se nakonec nestalo.

Čínské a severokorejské jednotky nakonec zahnal nepřátelé zpět k 38. rovnoběžce a dobily Pchjongjang. Dále pokračovaly boje zpět k Soulu, který byl také dobyt. Bodem, ve kterém se čínský postup zastavil, bylo město Wondžu. Jednotky zúčastněných států využily své palebné výhody a za krátký čas se jejich stav obnovil za pomoci dalších posil (z Francie, Řecka atd.). Kim Ir-sen a čínský generál Te-chuaj plánoval další finální ofenzívu, kterou by dobili zbytek Korejského poloostrova.

Než však čínský dobrovolníci a severokorejské jednotky cokoliv podnikly, generál Ridgway zahájil 25. ledna odvážný útok, který skončil tisíci mrtvých čínských dobrovolných vojáků. Situace se znovu otočila a Soul brzy patřil vojákům zúčastněných států. Veškerý postup všech vojsk se zastavil na 38. rovnoběžce. Z počátku se linie pohybovala jen lehce a většinou se vrátila do původní pozice. Později se válka změnila na pozici. Jakákoliv ofenzíva skončila absolutní katastrofou.

3.6 Odvolání generála MacArthura

V nadcházející situaci byl odvolán generál MacArthur, který začal být méně kontrolovatelným. **„Napětí mezi severoamerickou politickou reprezentací a generálem vyvrcholilo poté, co MacArthur 24. března navrhl zahájení přímých útoků vůči Čínské lidové republice a souběžně vzkázal Maovým vojenským autoritám, že je připraven jednat o jejich kapitulaci.“¹²**

MacArthur i přes výslovný zákaz prezidenta Trumana osobně vystoupil před médii, kde prostřednictvím deklaraace hrozil Pekingu rozšířením vojenských akcí na území Číny, dokonce akci i plánoval. Samotným vrcholem jeho jednání se stalo požadování použití atomové bomby. K zmíněným zásadním rozhodnutím ho vedly vážné skutečnosti. Válka se zastavila na mrtvém bodě a chtěl pomocí útoků na zásobování severokorejských jednotek odlehčit dalším postupům. Druhým impulsem, který vysvětluje ochotu útočit na Čínskou lidovou republiku, lze označit čerstvě ukončenou občanskou válku. Předpokládal jistě, že systém nemá pevné základy a věřil v rychlé

---

¹² NÁLEVKKA, V. *Stalinova hra o Zemi jitřní svěžesti: korejská válka 1950-1953*. Praha: Epoque, 2009. s. 80. ISBN 978-80-87027-93-6.

osvobození. V prosinci si Arthur nechal udělat seznam 24 míst, které by případně připadaly v úvahu jako potenciální cíle jaderných bomb.

Mezi cíli útoků tedy byla jak KLR, tak i Čína. Arthur byl schopen riskovat i jadernou válku a vstup Sovětského svazu do otevřené války. Popravdě jednotky Sovětského svazu už se nacházeli v Mandžusku. Ve chvíli, kdy čínští dobrovolníci podnikli protiútok a vstoupili do KLR, stáhlo se pět mechanizovaných divizí do Mandžuska, kde dostali za úkol bránit zásobování jednotek na Korejském poloostrově. V případě vstupu vojsk do Mandžuska je vysoce pravděpodobné zapojení do konfliktu i ze strany Sovětského svazu.

Po odvolání se MacArthur vrátil do Spojených států, kde se stal hrdinou a to jak díky dlouholeté přítomnosti v armádě, kde působil i během druhé světové války, tak i díky jeho umění rétoriky. Občas používal až melodramatické projevy:

*"Old soldiers never die; they just fade away... And like the old soldier of that ballad, I now close my military career and just fade away — an old soldier who tried to do his duty as God gave him the light to see that duty. Good-bye."*¹³

Naopak Truman sklízel ve svém státě kritiku (mezinárodní spojenci ale jeho krok vítali). Postupem času se ale situace začala obracet proti MacArthurovi, když se začala řešit jeho nedisciplinovanost. Naopak Truman dosáhl pozitivního výsledku. Udržel válku v Koreji pouze na regionální úrovni.

3.7 Pokusy o mírová jednání

První iniciativu v oblasti jednání o míru přišla ze strany Sovětského svazu. Stalin nabídl prostřednictvím úspěšného diplomata Malikova jednání mezi Sovětským svazem a Spojenými státy. V první fázi se sešly pouze tyto dvě mocnosti. Předmětem jednání byl pouze obsah a forma dalších vyjednávání. Stalinův záměr neskončil pouze u pokusu dosažení uklidnění situace na Korejském poloostrově. Dalším cílem vyjednávání byla nenápadná sonda do amerických záměrů a myšlení. Doufal totiž, že společná jednání

---

¹³ VÁLKA, *MacArthur, Douglas :: M :: USA (USA)*. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/15038>

mu zjistí další informace, které by mu mohly napovědět o dalším dění ve světě (nejen na východě Asie, ale i na území Evropy).

Až po prvním setkání obeznámil Stalin Mao Ce-tunga a Kim Ir-sena o probíhajícím jednání. Překvapivě všechny strany souhlasily a 10. července 1951 začala první oficiální jednání mezi všemi stranami. Zde ale začaly první problémy. Všechny strany se totiž snažily dosáhnout politicko-vojenské výhody. Nejlépe byl tento charakter vyjednávání zřetelný, když se obě strany pokoušely domluvit na demarkační linii. Nakonec se domluvili na ustavení demarkační linie na aktuální pozici a uzavřeli dohody, ty ale neměly moc dlouhého trvání.

Další jednání ztroskotala na mnohých faktorech. Například Mao Ce-tung v rozporu s předešlým programem začal požadovat po protější straně absolutní odchod z korejského poloostrova. A ani Kim Ir-sen situaci nepomohl. Stále se totiž nevzdal myšlenky dobytí jihu za pomoci síly. Paradoxně Stalina probíhající jednání uklidnila a Maa a Kima v jejich tvrdém vyjednávání ještě podpořil. Pochopil totiž, že neriskuje začátek třetí světové války. Celý rok 1951 byl ve znamení neúspěšných jednání. Na konci listopadu sice obě strany podepsaly dohodu o příměří, ale za pouhý měsíc se vrátil válečný stav.

Válka v Koreji se v tuto chvíli zastavila na mrtvém bodě a jedinou větší vojenskou akcí, kterou podnikli zúčastnění, byl útok na severokorejskou infrastrukturu pomocí leteckých náletů. Snažili se jim zničit jak cesty spojující jednotky se zásobováním, tak i zavlažovací systémy. Ničením zavlažovacích systémů spojenci sledovali zničení zemědělství a následný hladomor. To mělo u nepřátel urychlit mírová jednání. Dosáhli jediného výsledku. Severokorejci a Čínští dobrovolníci si vytvořili podzemní tunely, které je chránily (ve výsledku bombardování pouze ztížilo rychlejší obnovu po válce).

3.8 Konec Korejské války

V závěru války, v roce 1953 se znovu obnovila mírová jednání. Příčinu nových jednání nalezneme v Rusku. 5. března 1953 zemřel Josif Vissarionovič Stalin a jeho noví

nástupci absolutně změnili způsob politiky. Žádali ukončení korejské války v co nejkratším čase a to pomocí mírové dohody. Brzy poté vyhlásili rezoluci, která obsahovala podrobnosti o mírovém vypořádání. Překvapivě s dalším jednáním souhlasili i Kim Ir-sen a Mao Ce-tung. Nově zvolený prezident Spojených států Eisenhower byl zpočátku skeptický a snažil se o další ústupky ze strany Sovětského svazu. Nakonec s jednáním souhlasil, a to poté, co si mezi sebou vyměnili zraněné zajatce.

Mírová jednání probíhala v Pchanmudžonu. První schůzka se konala 26. dubna. První setkání skončilo v bodě, kdy se projednávaly podmínky repatriace. Komunisté požadovali absolutní repatriaci a to i v případě, kdy ji vojáci odmítli. Spojené státy a Korejská republika požadovali, aby repatriace byla dobrovolná. Vyjednávání na krátkou dobu skončila, až do 25. května, kdy zúčastněné státy ultimativně odmítly ustoupit ve svých požadavcích, pod pohrůzkou dalších válečných vln. Nakonec druhá strana ustoupila a nebránilo nic podepsání mírových smluv.

Ještě před jednáním byla stanovena komise neutrálních států pro dohled nad příměřím. Obě strany navrhly své zástupce. KLDR a Čína zvolila Polsko a Československo, zúčastněné státy navrhly Švýcarsko a Švédsko. Hlavní náplní jejich práce byla kontrola bezchybného plnění všech ustanovení dohody z Pchanmundžonu (především dodržování zákazu přesunu zbraní či dodávek nové výzbroje do obou částí Koreje).

Mimochodem, KLDR měla Československo v oblibě. Během války dostávala od Československa opravdu velké hmotné dary; např.: spodní prádlo, vojenské boty, přikrývky, kola i další dopravní prostředky. Později v roce 1951 vyslalo i vojenskou polní nemocnici. Jak Nálevka¹⁴ ve své knize uvádí, československá pomoc dosáhla odhadem jedné miliardy korun tehdejší měny. Pomoc nebyla jen pomocí materiálních věcí, ale Československo přijalo mnoho korejských sirotků a studentů.

Dalším úkolem, který Československo dostalo, byla výměna zajatců. Samozřejmě jako neutrální člen, takže na kontrole se dále podílely i ostatní státy komise. Počet propuštěných zajatců na obou stranách výrazně ukázal, jakým způsobem se k nim obě strany chovaly. Z KLDR se vrátilo kolem 12 000 zajatců, kteří byli v naprosto

---

¹⁴ NÁLEVKA, V. *Stalinova hra o Zemi jitřní svěžesti: korejská válka 1950-1953*. Praha: Epoque, 2009. s. 96. ISBN 978-80-87027-93-6.

hrůzostrašném stavu. Z jihokorejské části byli propuštěni zajatci v nepoměru počtem. K dobrovolné repatriaci bylo dovedeno přes 70 000 zajatců.

3.9 Komunistická strana práce v průběhu války

Během války i po válce byla Komunistická strana práce v problémech. Příkladem lze uvést ztrátu veřejnosti uvnitř stranických struktur i zjevnou spolupráci a podporu vojsk zúčastněných států. Hned jak byla válečná situace na Korejském poloostrově uklidněna a stabilizována, začal Kim Ir-sen s opravdu širokým obnovováním strany. Vychytrale použil pro svou reorganizaci nižší sociální vrstvy, na které ještě ležely hluboké zážitky z války. Působil na ně pomocí své ideologie, která poukazovala na hrozby, které přicházejí z vnějšku. Výsledku dosáhl v krátké době. Díky dalším čistkám, které začal používat častěji, si upevnil svou pozici. Nezasahoval jen uvnitř strany ve svém okolí, ale zaměřil se také na menší strukturální jednotky. To mu pomáhalo si efektivně držet svou stranu pod kontrolou. Kromě posílení své strany nakonec zničil i oligarchii.

4. DESPOCIE KIM IR-SENA

4.1 Korejská lidově demokratická republika po válce

Po válce byla KLDR v opravdu špatném stavu. Bombardování zúčastněnými sáty, jak jsme se dozvěděli dříve, se zaměřilo na ničení infrastruktury i zemědělství. V důsledku toho na začátku poválečného období přeci jen panovaly spory mezi skupinami uvnitř Korejské strany práce. Stáli proti sobě mandžuský partyzáni na straně jedné a jenanská skupina a Sovětokorejci na straně druhé. Jenanská skupina se Sovětokorejci byli pro podporu lehkého průmyslu a zemědělství. Evidentně se inspirovali novým systémem v Sovětském svazu, který přišel po Stalinovi smrti (podpora spotřebního průmyslu). Oproti tomu Kim Ir-sen požadoval značné investice do těžkého průmyslu. Chtěl tím podpořit rychlou obnovu poničené KLDR. Z nadcházejících událostí lze také usoudit, že byl pro podporu těžkého průmyslu i z důvodu rychlého obnovení armády a opětovnému ataku na Korejskou republiku. Mimo jiné chtěl aplikovat marxisticko-leninskou politiku. Kim nakonec zvítězil a v KLDR vznikl systém, který byl základním kamenem pro ideologii zvanou Čučche (v překladu sebedůvěra). Později se dočkala i ústavní formy.

Ideologie ho dostala do opravdového čela celé strany. Jeho pozice byla účinným nástrojem pro další čistky. Buzo¹⁵ uvádí ve své knize, že rozdíl mezi složením členů KSP na druhém sjezdu, který se konal ještě před válkou v roce 1948, bylo naprosto odlišné od složení na třetím sjezdu konaným v roce 1956. Právě rok 1956 byl poslední příležitostí postavit se Kimovu vzestupu. Na třetím sjezdu byl stanoven jedenáctičlenný výbor KSP, který měl za úkol častějších schůzí a pohotovějšího řízení země. Kimova skupina sice nedostala absolutní nadvládu nad výborem, ale síla sedmi křesel, které ovládli, nebylo lehké přehlasovat v jakékoliv situaci.

---

¹⁵ BUZO, A. *Partyzánská dynastie: politika a vedení Severní Koreje*. Praha: BB art, 2003. s. 36. ISBN 80-734-1118-0.

Na první schůzi výboru Kimovi vyčetli jeho odpůrci ideologii, kterou vede svou zem. Nejspíše i v návaznosti na probíhající události v Sovětském svazu, kde Chruščov odsoudil Stalinovy praktiky. Vyčítali mu též posilování jeho kultu osobnosti. Ten například Heywood¹⁶ popisuje jako typický rys propagandistické činnosti. Politický vůdce je srovnáván s hrdinou, nebo je i dokonce popisován jako božstvo. Proto veškeré pokusy o zpochybnění vůdcovy činnosti jsou považovány jako naprosté bláznovství. V tuto chvíli už neměli ale žádný vliv na chod věcí. Po sjezdu výboru byli oponenti vyloučeni ze strany.

V tuto chvíli je důležité upozornit, kdo tedy vedl celou Komunistickou stranu. Jak jsme se dozvěděli výše, z počátku v oligarchii stály čtyři skupiny. Mandžušští partyzáni, jenanská skupina, Sovětokorejci a domácí komunisté. Domácí komunisté dlouho nevydrželi díky neúčasti v KSP, která slučovala Sovětokorejce, partyzány a jenanskou skupinu (každý doplňoval KSP svými specifickými rysy). Když se podařilo Mandžuským partyzánům ze strany vyštípat ostatní skupiny, KSP přišla o důležité články.

Jenanská skupina obsahovala členy, kteří patřili mezi vzdělanější a inteligentnější. Sovětokorejci zase měli po druhé světové válce za úkol obsadit úřednické posty, na které měli i kvalifikaci. Když ve straně nebyli, zůstali pouze partyzáni. Ti sami o sobě nebyli příliš vzdělaní, vyrůstali mimo civilizaci a většinu času svého života strávili partyzánským odbojem. Dalším negativem bylo poznání jen jediného režimu. Kim Ir-sen slepě následoval Stalinovu ideologii i když dostávala později jeho zemi do stále větších problémů.

4.2 Stalinismus v severokorejské politice

Nedílnou součástí historie, současnosti, možná i budoucnosti je stalinismus. Zatím jsme se dozvěděli, že v rámci tohoto systému chtěl Kim Ir-sen podpořit investicemi těžký průmysl. Musíme si však i připomenout další důležité znaky stalinismu. Mezi

---

¹⁶ HEYWOOD, A. *Politologie: korejská válka 1950-1953*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. s. 369. ISBN 80-864-3295-5.

nejdůležitější rozhodně můžeme zahrnout centralizovanou a plánovanou ekonomiku, kontrolu nejen nad politickou aktivitou, ale kontrola i každodenního života, dominanci jedné strany a výše zmíněný kult osobnosti. Charakteristická je taky rétorika, kterou Kim Ir-sen (nebo i Stalin) používal. Mnohdy používal až melodramatické výrazy.

Ve skutečnosti nelze o Kimově politice říct, že již od samého začátku byla připravena k záhubě. Právě naopak. Těžký průmysl pomohl KILDR k rychlé obnově. Odrazilo se to na celkovém obraze společnosti. Zvýšila se gramotnost, zlepšila se úroveň zdravotnictví a kulturní život se přiblížil jádru strany. Sice byly oblasti, ve kterých měla KILDR nedostatky, stále se jí však dařilo tyto nedostatky kompenzovat.

Problém nastal záhy, když v roce 1958 KSP zvolila Kim Ir-sena jako dominantního vůdce strany. V tuto chvíli nebylo o ideologii pochyb. Právě ideologie byla prvním problémem. Ta sama o sobě vylučovala širší modernizaci a výrazně omezila kontakt s okolním světem. Ještě čtyři roky trval harmonický stav, který byl narušen Kimovou platformou souběžného důrazu. Buzo¹⁷ popisuje souběžný důraz jako akcent vysoké míry hospodářského růstu a zároveň velkou míru zbrojní výroby. Platformou zvýšil výdaje na armádu o sedminásobek. Hlavními úkoly platformy bylo ozbrojení obyvatel, vytvoření jedné velké pevnosti z celého státu, absolutní modernizace armády a to jak za pomoci nakoupení nových technologií, tak i pomoci dodatečných výcviků. To křehkou, ještě stále poválečnou ekonomiku naprosto zdeformovalo. Důležité je poznamenat, že tento směr vedení KILDR si Kim Ir-sen udržel až do své smrti. Proces souběžného důrazu se nelíbil mnohým stranickým kádrům a tak Kim přistoupil k poslední největší čistce v roce 1966. Čistka vyvrcholila v roce 1968 Kimovým překročením od dominantní pozice ve straně v osobní autokracii.

4.3 Mezinárodní klima a postavení KILDR

V tuto dobu nepřála politice Kima Ir-sena mezinárodní situace. Nepříznivá situace vznikla na konci 50. let, když vypukla mezi Sovětským svazem a Čínou roztržka. Měla

---

¹⁷ BUZO, A. *Partyzánská dynastie: politika a vedení Severní Koreje*. Praha: BB art, 2003. s. 71. ISBN 80-734-1118-0.

počátek při jednání o pomoci pro Čínu. Spor však nekončil. Další problém neměla jen Čína, ale i ostatní státy komunistického bloku, když Sovětský svaz požadoval uznání svého státu jako vrchol komunistického hnutí. Jak Čína, tak i KLTR ctily stejný názor. Odmítali Sovětskou dominanci a hájili princip protiimperialistického boje.

Pro KLTR to však nebyl jediný problém. Sovětský svaz tlačil na Ir-sena, aby se Korea zapojila do společného trhu a zaměřila se na lehký průmysl. Kdyby se KLTR do trhu zapojila, nedokázala by dodržet platformu souběžného důrazu. V důsledku se vztah mezi Sovětským svazem a KLTR zhoršil. V době, kdy Kim začal s mohutnými investicemi do armády na úkor ostatní ekonomické činnosti, se stal na svých spojencích Číně a Sovětském svazu velmi závislým. Když se vztahy se svazem zhoršily, znamenalo to i zmenšení pomoci a další problémy pro ekonomiku.

Rok 1964 byl ve znamení vážných změn. **„Poté, kdy vztahy mezi KLTR a Sověty dosáhly v letech 1962-1964 nejnižšího bodu, vypouzení Nikity Chruščova v říjnu 1964 a příchod nového, opatrného a konzervativního vedení v Moskvě vedly k významnému zlepšení oboustranných vztahů. (...) K zlepšení vztahů mezi KLTR a SSSR došlo právě v době, kdy se s vypuknutím Velké proletářské kulturní revoluce v Číně koncem roku 1965 výrazně zhoršily vztahy mezi KLTR a Čínou. (...) V průběhu roku, který se vyznačoval prvními výpady kulturní revoluce, začal Peking vyvíjet tlak na Pchjongjang, aby se připojil ke kritice na adresu Moskvy v duchu hesla, že odporovat imperialismu znamená odporovat modernímu revizionismu.“**¹⁸

KLDR již delší dobu usilovala o politickou nezávislost, a proto se bránila i tlaku Číny. Kim Ir-sen si byl také vědom skutečnosti, kdy by se přiklonil na jednu jakoukoli stranu, ztratil by u strany druhé výhody, které mu tento vztah přinášel. Čína však KLTR později napadla, že se nepřiklání k žádné straně. Tyto napadení však po čase ustaly.

V šedesátých letech se znovu vrátil k myšlence znovusjednocení Koreje. Tentokrát však nemyslel pouze na válečný stav, ale zaměřil se i na politické působení. V tomto kontextu vymyslel strategii Tří front. První fronta působila na úseku KLTR, druhá na straně Jižní Koreje a třetí v mezinárodních vztazích.

---

¹⁸ BUZO, A. *Partyzánská dynastie: politika a vedení Severní Koreje*. Praha: BB art, 2003. s. 86. ISBN 80-734-1118-0.

První fronta na úseku KLDK znamenala kádrovou generační obnovu, která však měla absolutně podporovat ideologii Čučche a naprostou lojalitu Mandžuské partyzánské generaci (kromě toho se taky pokoušela o zavedení pevné základny pro další generace). Další fronta se nachází na straně Korejské republiky (dále KR). Fronta se snažila dosáhnout za pomoci vytvoření marxisticko-leninské strany na jihu, shromáždění protivládních sil a neustálého vštěpování těmto silám revoluční myšlenky. Třetí fronta měla působit a tlačit na USA, aby stáhlo svou armádu z KR.

Cela koncepce neměla koneckonců špatný směr. Překážkou jí však bylo další Kimovo jednání. Kromě politického působení vznikalo u demilitarizované zóny mnoho potyček, dokonce použil i teroristických útoků proti KR. Za potyčkami a útoky sledoval Kim vznik revoluce na jižní části. Snažil se Jihokorejce touto cestou demoralizovat a pozvednout v nich revolučního ducha. Avšak možná byli Jihokorejci nespokojení se svou vládou, rozhodně neinklinovali k připojení ke KLDK. Bohužel přílišná izolace Kima nedovolovala, aby dokázal tyto postoje jihokorejského lidu pochopit. Dosáhl pouze odsouzení ze strany Sovětského svazu a Spojené státy se pouze utvrdily o nutnosti přítomnosti v KR.

4.4 Ekonomická situace KLDK a neúspěšné pokusy o její záchranu

Dozvěděli jsme se již, že v momentě kdy KLDK zavedla platformu souběžného důrazu, ekonomika se začala hroutit. Výdaje na armádu a investice do těžkého průmyslu měly za následek nedostatek spotřebního zboží pro své obyvatele a země se stávala čím dál tím méně nezávislou na svých spojencích. Kim přes veškerou izolaci od světa nedokázal přiměřeně posoudit, do jaké katastrofální pozice svou zem dostal. Názorným příkladem lze uvést moment, kdy se snažil podpořit ekonomiku nákupem moderních technologií ze západu. Dluhy, které při nákupu vznikly, hodlal Kim splatit obchodem se zbožím vyrobeným v závodech s již zmíněnou technikou. Stalo se však to, že aplikoval technologie na absolutně zaostalý základ. Kromě toho neměl ani potřebné personální kapacity na jejich ovládnutí a tak všechny závody s novou technologií pracovaly maximálně na 50%. Značné dluhy začal řešit pozdním splácením i v některých

případech nesplácel dluhy vůbec. Zavřelo to KLTR další možnosti k obchodování. Jeho vztah k ekonomice a jeho názor na ní lze nejlépe vyjádřit událostmi nadcházejícím neúspěšnému pokusu obnovení ekonomiky. Kim Ir-sen celou situaci popsal jako dočasnou nesnáz a ministry, kteří hráli důležitou roli při obchodu, ze své funkce neodvolal. Naopak pokračovali dále v karierním postupu.

Pokud srovnáme ekonomiku Korejské republiky a KLTR narazíme na naprosto opačný průběh. Korejská republika své HDP stále zvyšovala, až na konci let sedmdesátých dělal produkt dvojnásobek produktu KLTR. V závěru mohla Korejská republika vynaložit stejně velkou částku na armádu jako KLTR, aniž by byla ekonomika závažným způsobem deformována. Krátkou dobu tak i činila.

4.5 Politické cíle a problémy na mezinárodní scéně

Ústava KLTR názorně reprezentuje cíle, kterých chce dosáhnout. Jak jsme se dříve zmínili, jsou zde i zakotveny ideje čučche.

Důležitý je hned začátek ústavy, konkrétně druhý článek. Zde stojí hlavní cíle KLTR: **„KLTR je revoluční stát, který navazuje na dědictví skvělých tradic slavného revolučního boje proti imperialistickým agresorům, boje za dosažení osvobození vlastní země, svobody a blahobytu lidu.“**¹⁹ Jako imperialistické agresory můžeme zřejmě považovat USA. Armádní jednotky Spojených států byly již dlouhou dobu trnem v oku plánům KLTR. Ta se nemohla pokusit o znovusjednocení Koreje. Když hovoříme o pokusu, rozhodně máme na mysli ozbrojený konflikt. Druhý cíl jsme již nastínili mnohokrát. Znovusjednocení Korejského poloostrova dostalo i oficiální podobu v severokorejské ústavě (tento cíl je v ústavě zmíněn dokonce dvakrát; v článku devět, který hovoří o poslání a cíli státu). Veškeré jednání v minulosti i v přítomnosti vede k výše zmíněným cílům.

KLTR postupem času ztrácela své šance na znovusjednocení. Zpočátku brzdila veškerý postup přítomnost Spojených států. V nadcházející době však přišly mnohem

---

¹⁹ LAHOLA, H. *Apolitický pohled na život občana Korejské lidově demokratické republiky v KLTR*. [online]. [cit. 2013-11-3]. Dostupné z: <http://henryklahola.nazory.cz/KLTR.htm>

nepříznivější okolnosti. Problémy začaly ze strany Číny. Na konci 70. let Čína změnila absolutně své stanovisko k protiimperialistickému boji. Nejdříve začala normalizovat vztahy s Japonskem, které mělo po válce vřelý vztah k USA a později Čína normalizovala své vztahy i se samotnými Spojenými státy. Hlavním impulsem k normalizaci se staly Spojené státy. Ty pochopily, že cesta k utlumení napjatých vztahů s Asií povede nejlépe přes zlepšení vztahů právě s Čínou. KLDR ztratila v tuto chvíli mocného spojence, který ještě v nedávné době prosazoval protiimperialistickou politiku.

Ztráta se projevila především v momentě, kdy Čína tlačila na KLDR, aby zahájila mírová jednání s Korejskou republikou a USA. Čína dokonce navázala kontakt s Korejskou republikou z důvodu podpory svých ekonomických zájmů. Aby KLDR ukázala smířlivější krok vůči Číně, souhlasila s jednáními, na kterých však předložila požadavky, které nemohly ani Korejská republika ani USA akceptovat. Stejně tak, jako v předešlých jednáních, které spolu KLDR a Korejská republika měli, uvázly obě strany na mrtvém bodě. KLDR si v této situaci ještě dokázala poradit. Nátlak na jednání vcelku efektivně odbila a dramaticky se zlepšily vztahy se Sovětským svazem. Další pohroma se však rychle blížila.

KLDR a Sovětský svaz začali budovat příznivější vztah od roku 1985. Jistou roli při tom hrála i oficiální návštěva Kim Ir-sena v Sovětském svazu a ve východní Evropě. Ze své cesty si odvezl hluboký dojem a chuť rozšířit hlubší spolupráci se svazem. Tak se i stalo a později podepsaly obě strany mnoho dohod. **„V roce 1986 obě strany dosáhly vrcholné úrovně obnovených vztahů. V lednu navštívil Pchjongjang sovětský ministr zahraničí a během ní obě země podepsaly řadu mezivládních dohod. V prosinci 1985 až lednu 1986 vlády uzavřely i dohody o hospodářské spolupráci na léta 1986-1990, o sovětské pomoci při výstavbě jaderné elektrárny, o průzkumu a využívání přímořských hospodářských zón a o civilní dopravě mezi oběma zeměmi.“**²⁰

Co se zdálo pozitivním krokem KLDR, se stalo záhy přitěžující okolností. Při zlepšení společných vztahů vzrostl podíl Sovětského svazu na mezinárodním obchodu KLDR na 50%. Na konci 80. let se začal stávat společný obchod pro Sovětský svaz přítěží a začal omezovat obchodování ve všech směrech. Definitivní konec spolupráce přišel 26.

---

²⁰ BUZO, A. *Partyzánská dynastie: politika a vedení Severní Koreje*. Praha: BB art, 2003. s. 169. ISBN 80-734-1118-0.

prosince roku 1991. KLDR se ocitala v stále hlubší krizi. Během pár let se její pozice zhoršila natolik, že místo na vytváření podmínek na znovusjednocení začala tvořit podmínky pro svou vlastní obranu. A nejen obranu. Rychlost s jakou se Sověti vzdali svého režimu, vyděsila vedení KLDR natolik, že se rozhodli pro úplnou izolaci svého obyvatelstva od okolního světa.

V minulosti neměla KLDR co ztratit. Pevné spojenectví s Čínou a Sovětským svazem v 60. letech by v ozbrojeném konfliktu nedovolilo zmizení KLDR z mapy světa. O 30 let později přišel sever o Sovětský svaz, který se rozpadnul, Čína dramaticky změnila svou politiku.

4.6 Léta nejhlubší krize

Kim Ir-sen zemřel v roce 1994 ve věku 82 let. Na jeho místo nastoupil jeho syn Kim Čong-il. Kim mladší působil v KSP již dlouhou dobu. V 70. letech se stal řádným členem strany a svou pozici si dlouho budoval. Otec na něj působil takovým způsobem, až se Kim Čong-il naprosto ztotožnil s jeho ideologií. Jednalo se svým způsobem o stylizovaného nástupce, který měl pokračovat v práci svého otce. Pár let před otcovou smrtí si začal stejně jako on vytvářet kult osobnosti. V samém závěru neměl nakonec s nástupnictvím žádný větší problém. Pomohl mu jistě i fakt, že ho bývalý Mandžušťi partyzáni působící v straně přijali mezi sebe.

Mezinárodní situace, která se na konci 80. let změnila, trvá do současnosti. KLDR se nachází stále v nevýhodné pozici. Konec pohrom však po rozpadu Sovětského svazu nenastal. Záhy přišly prudké povodně a následovaly dlouhá sucha. Výsledkem nepříznivých podmínek se stal hladomor v zemi (odhadem 1 – 3 miliony obětí). V dalších desíti letech dovolila KLDR vstup OSN a dalších nezávislých organizací z celého světa za účelem odlehčit špatnou potravinovou situaci. Zcela to ale situaci neřešilo.

Po rozpadu Sovětského svazu se přesunul zahraniční obchod do Číny a Korejské republiky. Stále ale nepřišel žádný pokrok v mírovém jednání. Dodnes vzájemný

obchod funguje spíše na principu, kdy si Korejská republika kupuje stav příměří a snaží se vyhnout rozpadu KLLDR. Proč je ale v jejich zájmu udržet severokorejskou politiku si vysvětlíme dále.

5. PŘÍTOMNOST A BUDOUCÍ VYHLÍDKY KLLDR

KLLDR se vznáší dlouhou dobu nad propastí. Ekonomická krize se postupem času stále prohlubuje a den ode dne ztrácí šanci na reálnou existenci a to nejen díky špatné ekonomice, ale také díky postoji KLLDR ke Korejské republice. Proč ihned nepřistoupily obě strany k rozhovorům? Důvod lze najít na straně Korejské republiky. Ta podmínila jednání ultimátem, která KLLDR přijmout nemohla. Odstoupením od jaderného programu.

5.1 Jaderný program

Jaderný program, který KLLDR nepochybně vede, je v současnosti největší problém, kterému dnešní společnost čelí. Dokonce proběhly už tři jaderné testy v severovýchodní části Koreje.

Psal se rok 1985, když KLLDR podepsala smlouvu o nešíření jaderných zbraní. Za pouhé čtyři roky však Spojené státy objevily na satelitních snímcích podezřelou výstavbu jaderného komplexu. Během dalších let přitahoval jaderný program KLLDR mezinárodní pozornost. Rok 1992 nabídl povzbudivou vyhlídku, když mezi sebou KLLDR a Korejská republika uzavřeli smlouvu o bezjaderném Korejském poloostrově. Záhy se však situace otočila. KLLDR odmítla inspekci Mezinárodní agentury pro atomovou energii a v roce 1993 oznámila Radě bezpečnosti, že odstupuje od smlouvy o nešíření jaderných zbraní. Důvodem odstoupení byl údajně zásah do suverenity KLLDR a vměšování do vnitřních záležitostí státu.

Může se tedy KLLDR svého jaderného programu vzdát? Z pohledu ideologie KLLDR a jejímu izolacionistickému vnímání světa nemůže. Jaderný program s ohledem na

ideologii je ve své podstatě logickým východiskem pro pozici KLDR. Je to již jediná skutečnost, díky které se může efektivně bránit. Bez jaderné bomby by KLDR v případě útoku Korejské republiky neměla šance příliš velké. Pravda sice je, že severokorejská armáda patří mezi největší na světě, na straně druhé je ale vyzbrojená zastaralou artilerií, která se nemůže rovnat té dnešní. Technologickou výhodou tedy dominuje Korejská republika. Důležité je také připomenout přítomnost armády Spojených států. Ještě jednou si musíme uvědomit, že tento odstavec hovoří o pohledu KLDR.

Jaderný program ale není používán jen pro účely vojenské. V roce 2006 proběhl první test jaderné zbraně. Následný rok KLDR slíbila ukončení veškerého výzkumu pod podmínkou potravinové pomoci. Podobný scénář se opakoval v roce 2009 druhým testem bomby. Tentokrát ale o dohodu požádala až v roce 2012 se stejným požadavkem. Třetí jaderný test proběhl už v roce 2013. Po každém testu uvalila Rada bezpečnosti OSN na severokorejský režim sankce. Sankce v posledním případě testů obsahovaly naprosté omezení veškeré činnosti podporující výrobu jaderných zbraní (zákaz poskytování know-how, zákaz dovážení veškeré vojenské technologie, zablokování ekonomických aktivit mimo území, zákaz cestování osobám hrajícím důležitou roli v programu) a dokonce i omezili potravinovou pomoc KLDR.²¹

Co je však v posledním případě jiné? Kim Čong-il zemřel 17. prosince v roce 2011 a na jeho pozici usedl jeho nejmladší syn Kim Čong-un. Po sankcích začal Kim s ostrou rétorikou proti OSN, Spojeným státům a Korejské republice. Odpověď na sankce dokonce připomínají stav před korejskou válkou. KLDR přerušila přímý spojení mezi Soulem a Pchjongjangem a absolutně vyloučila civilisty z veřejné. Relativně se ale takové situace již v minulosti odehrály několikrát.

Vraťme se ale k jaderným zbraním. KLDR jaderné zbraně nepochybně vlastní. Bomba ale není nepochybně vše, co Severokorejci potřebují. Pro použití potřebují i nejlépe raketu, která by bombu přenesla do požadovaného cíle. Rakety sice KLDR má a to jak

---

²¹ OSN. *Resolution 2087 (2013)* [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://search.un.org/search?q=dprk&ie=utf8&oe=utf8&output=xml_no_dtd&site=ods_un_org&filter=p&proxystylesheet=UN_ODS_test&client=UN_ODS_test&getfields=DocumentSymbol.Title.Size.PublicationDate&ProxyReload=1&as_q=&as_epq=&as_oq=&as_eq=&lr=&num=10&metaTitle=&ie=utf8&oe=utf8&output=xml_no_dtd&site=ods_un_org&filter=0&q=&proxystylesheet=UN_ODS_test&client=UN_ODS_test&getfields=DocumentSymbol.Title.Size.PublicationDate&ProxyReload=1

dlouhého doletu tak i krátkého, ale samotná bomba je podle předpokladů až příliš rozměrná na možnost umístění na jakoukoliv raketu (hrozba Spojeným státům útoky).

Všichni Kimové byli mistry v zahánění situací až do samých krajností. Otázkou je, jak pevnou pozici má Kim Čong-un ve své straně. Příčinou nynějšího jednání je pravděpodobně posilování jeho kultu osobnosti. Přeci jen neměl tak dlouhou průpravu jako jeho otec a Mandžušťí partyzáni už ve straně dále nejsou, kteří by jeho pozici potvrdili.

5.2 Začátek druhé Korejské války?

Odpověď na otázku, zda může vzniknout druhá korejská válka, má jedinou možnou odpověď. Pravděpodobnost válečného konfliktu je totiž mizivá. Pojdme se podívat na skutečnosti, které vylučují možný konflikt.

Začneme překvapivě u Korejské republiky. Ozbrojený konflikt by zasáhl velmi negativně do ekonomiky, zničil by infrastrukturu a narušil by se chod společnosti. I sjednocení obou částí Koreje nepředstavuje pro jih pozitivní vyhlídky. Sice by se uvolnil válečný stav na poloostrově, ale vcelku úspěšnou ekonomiku by krize naprosto pohltila. Příkladem lze uvést znovusjednocení Německa v roce 1990. Ekonomický dopad byl tak silný, že ještě v dnešní době se nepodařilo toto břemeno zcela odstranit. Znovusjednocení by nastalo i v případě, kdy by KLDŘ nevydržela svou krizi a rozpadla se. Proto také Korejská republika rozšířila svůj ekonomický obchod se severem.

Při pohledu na pozici KLDŘ zjistíme, že ani na této straně to není s hrozbou konfliktu tak horké. KLDŘ používala a i stále používá silnou rétoriku, vytváří útočná videa, útočné plakáty a silnou propagandu zahraničního pekla, ale všimněme si společného rysu zmíněných aktivit. Všechny totiž míří zejména občanům KLDŘ. Zmíněné aktivity mají spíše charakter další propagandy a posílení postavení Kim Čong-una.

KLDŘ ale nemá ani reálné spojence, kteří by ho podpořili v konfliktu. Sovětský svaz se rozpadnul a zbývá pouze Čína. Ta ale rozhodně KLDŘ nepodpoří, protože by šla proti svým ekonomickým a politickým zájmům. Ekonomickými zájmy Číny chápeme například dluhy, které mají Spojené státy vůči ní a i vlastnictví majetku na území států.

Riskovala by znárodnění. Dalším důvodem, proč nepodpořit severokorejskou armádu by mohl být i vztah Číny ke Korejské republice. Ve východní Asii vznikl silný ekonomický blok. Stojí tu vedle sebe Čína, Japonsko a Korejská republika. V případě konfliktu a znovusjednocení Koreje by Číně odpadl velmi silný ekonomický konkurent. Také je Korejská republika mnohem lákavějším místem pro investice a obchod.

5.3 Možnost řešení korejské otázky mírovou cestou

Stále se bavíme o válečném konfliktu. Existuje ale i mírová cesta k řešení situace na korejském poloostrově a ta již dlouhou dobu probíhá. Hlavní cesta k normalizaci vztahů vede přes diplomacii a vzájemnou komunikaci. Nelze očekávat, že řešení přijde samo. Proto vznikla takzvaná skupina šesti, která měla za úkol řešit problém na Korejském poloostrově. Ta funguje s přestávkami až dodnes. Členy skupiny zastupují všechny dotčené a angažované strany. Jsou jimi Korejská republika, KLR, Spojené státy, Čína, Rusko a Japonsko. Od počátku rozhovorů se dosáhlo jistých pokroků.

Zpočátku začaly jednání z důvodu jaderného programu KLR. Skupina šesti zaznamenala jak úspěchy, tak i neúspěchy. Jaderný program se sice nepodařilo úplně zastavit, ale díky dialogům ve skupině dosáhli vzniku jednání mezi KLR a Japonskem pro normalizaci vztahů nebo vzniku jednání mezi Spojenými státy a KLR pro dosažení úplné diplomacie. Vznikl při jednání velmi pozitivní stav. Všechny strany měly kladný vztah k vyjednávání. Spojené státy aktivně spolupracovaly s Čínou a Ruskem. Mnohokrát vyvolala jednání i samotná KLR a chtěla problémy řešit bez agrese. Výsledkem spolupráce skupiny je pozitivnější přístup KLR k mezinárodním rozhovorům a zlepšení vztahů se Spojenými státy (i když na první pohled nepatrně) a to v obou směrech.

Budoucí úspěch bude záležet na pozitivním přístupu k jednání od každého člena. Hlavně Čína jako zásadní spojenec KLR a to hlavně v oblasti obchodu, by měla svého postavení využít a šetrným způsobem vést severokorejské vedení k dalším jednáním. Pozitivní zprávou se v poslední době stalo i zvolení nové jihokorejské prezidentky Pak Kun-hje, která se snaží změnit charakter vzájemných vztahů a komunikace, které vedl

její předchůdce. Chce vést mírnější politiku vůči KLDR a chce navázat s Kim Čong-unem vzájemné dialogy. S mírnější politikou již i začala. Například i přes veškerá agresivní severokorejská prohlášení stále nepřerušila dodávky humanitární pomoci. Rozhodně se jedná o pozitivní vyhlídky v dalším pokračování jednání mezi KLDR a Korejskou republikou.

5.4 Překážky liberalizace systému KLDR

V případě, kdyby KLDR chtěla při zachování státu změnit svoji státní politiku a liberalizovat ji čekalo by na ni mnoho těžkých překážek. Překážky by sahaly od hospodářství až po politickou transformaci. Ty si na závěr práce představíme a popíšeme.

Co by mělo být podstatou hospodářských změn? Do dnešní doby vydává KLDR většinu svého kapitálu do armády a až poté zbytek do těžkého průmyslu. Úkol změny spočívá v postupném přenesení investic z armády do těžkého a lehkého průmyslu a do zemědělství. Posilování hospodářství má za úkol snížit nedostatky v zemi pro své obyvatele. Musí se však jednat o opravdu pozvolné uvolňování. Jakmile se finance začnou přesouvat z armády do hospodářství, armáda začne ztrácet potřebné prostředky pro svou existenci. Vyplyne z toho snižování stavů jednotek. Lidé, kteří odejdou z armády, budou mít více pracovních příležitostí. V momentě jednorázového propouštění vojska (ve velkém počtu), by vznikl chaos. Státisíce lidí by zůstalo bez práce a prohloubil se hladomor. Ani zahraniční pomoc v takovém případě dostatečně nepomůže.

Na mezinárodním trhu může následně KLDR použít liberalizaci ekonomiky, jaký proběhl v Čínské lidové republice v roce 1987.²² Liberalizace dovolila zahraničním investorům podnikat na jejich území. Rok 2004 znamenal dokonce ústavní úpravu, která

---

²² TROJAN, M. *Analýza Čínské lidové republiky* [online]. *E-polis.cz*, 3. březen 2008. [cit. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/komparace/241-analyza-cinske-lidove-republiky.html>

povoluje osobní vlastnictví. I touto cestou by se mohla KLCDR vydat. Investoři by si časem našli i cestu sem.

Politická transformace nemusí mít ale nutně charakter změny politického systému. Mimochodem i Čínská lidová republika si udržela těsně po ekonomické liberalizaci stále stejný politický charakter. Až během dalších 20 let se liberalizuje i její politický systém. KLCDR si může dosavadní socialistický systém zachovat, musí ale opustit základy stalinismu.

Ani politická transformace a ani ekonomická revitalizace nejsou ale největším problémem. Izolace obyvatelstva, silná propaganda socialismu, stálé šíření zpráv o silných problémech v zahraničí a neznalost okolního světa. Neznalost globalizovaného světa, jeho ekonomiky, elektronické vyspělosti a mnoho dalších skutečností by severokorejský lid absolutně vyřadily ze společnosti. Názorných příkladů lze v dnešní době nalézt spousty. Mnohým uprchlíkům se podařilo utéct z KLCDR. Nelze však říct, že by se jejich život nějak zásadně změnil.

Lékařská péče, která je na severu nulová nahradí ta jihokorejská stoprocentně, ale problém nastává v jiných oblastech. Severokorejci neumějí používat elektroniku, nevyznají se v úřadech, nedůvěřují jim, jejich propaganda je naučila oslavovat pouze svůj režim a v důsledku toho nedokážou plně přijmout jiný společenský systém. Problém je i psychologický. Často mají uprchlíci špatný pocit z opuštění rodiny, která může čelit špatnému osudu.

Existuje zařízení poblíž Soulu, kde se uprchlíci v komunitní vesnici resocializují. Problém ale zcela neřeší. Ještě je zde skutečnost, která brání jejich úspěšné resocializaci. Skutečností jsou samotní Jihokorejci. Ti ve velké míře nepodporují přijímání severokorejských uprchlíků. Jako důvod předkládají nepřipravenost korejské země na větší počet uprchlíků.

Celkové otevření systému KLCDR musí být pozvolné a to ve všech ohledech. I rychlé otevření zahraničnímu obchodu by se mohlo KLCDR vymstít. Jedná se o velmi zdoluhavou a obtížnou cestu, která by ale vedla k zlepšení životní úrovně obyvatel, případné demokratizaci či liberalizaci systému a v nejlepším možném případě pokojnému sjednocení Korejské lidově demokratické republiky a Korejské republiky.

ZÁVĚR

V dnešním mediálním světě se linou zprávy o Korejské lidově demokratické republice ze všech stran. Senzacektivní média nám předkládají zprávy o hrozících útocích, namířených raketách, hrozbách Spojeným státům. Tento jednostranný pohled na problematiku ale deformoval jistým způsobem vnímání KLCDR dnešní společností. Ta ji vnímá jako chronického „potíživu“, který je lačný po konfrontaci, neustále někoho napadajícího a neschopného jakémukoliv vývoji či kompromisu. Práce nakonec ukázala opak předešlého tvrzení. I KLCDR prochází vývojem (i když ne tak rychlým) a je ochotna řešit problémy mírovou cestou.

Hlavního cíle práce seznámit čtenáře s politicko-historickými událostmi, které měly vliv na podobu dnešní KLCDR, se nám podařilo dosáhnout. Díky exkurzi do života nejpodstatnější osobnosti KLCDR Kima Ir-sena jsme pochopili poválečný směr, kterým se země vydala, při podrobnějším pohledu na Chartu OSN jsme zjistili protiprávnost při rozhodování Rady bezpečnosti. Dále část ukázala jakým způsobem Kim Ir-sen zničil ekonomiku. V závěru historické části jsme se seznámili s dopadem Čínské normalizace vztahů se Spojenými státy a rozpadem Sovětského svazu.

Při pohledu na dnešní situaci bylo odkryto mnoho zajímavých výsledků. Mezi nejdůležitější patří rozhodně otázka, zdali je KLCDR schopná vyvolat konflikt. Překvapivě vyšel fakt, že ani jedna strana není schopná začít válku na Korejském poloostrově. Další pro práci důležité výstupy vycházejí z oblasti mezinárodní komunikace. Vznikla důležitá skupina, která podporuje diskuzi a řešení na Korejském poloostrově. Důležitá právě z důvodu, protože se jí aktivně účastní i KLCDR a v důsledku toho zlepšila ovzduší v mezinárodním jednání. Zlepšení má také kořeny v ochotě řešit problém. Kdyby naopak státy zapojené ve skupině šesti neviděli posun v komunikaci s KLCDR, nenastalo by zlepšení ani z jejich strany.

Korejská lidově demokratická republika se v dnešní době nachází v nezáviděníhodné pozici. Je na ni vyvíjen neustálý tlak ze všech stran. Ať od Korejské republiky, se kterou se chce KLCDR sjednotit, ze strany největších nepřátel Spojených států, tak i ze strany jediného spojence Číny. Je zde ale ještě jedno důležité poslání, které nebylo zmíněno. Práce měla čtenáře vytrhnout z mediálního pohledu na problematiku KLCDR a zobrazit

motivy jejího jednání jak v současnosti, tak i do budoucna. Dokonce nenabízí ani stále omílané možnosti válečného konfliktu, ale naopak cestu míru, která je jak jsme se dozvěděli nejpravděpodobnější. Cesta budoucího úspěchu vede přes pozitivní diplomacii a aktivní dialogy mezi státy. A to nakonec nejen pouze v případě KLDR, ale i jinde ve světě.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů:

ECKERT, C. J., K. LEE, Y. LEW, M. ROBINSON a E. W. WAGNER. *Dějiny Koreje*. Praha: Lidové noviny, 2001. ISBN 80-710-6411-4.

ROMANCOV, M. *Mezinárodní organizace*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-807-3803-100.

BUZO, A. *Partyzánská dynastie: politika a vedení Severní Koreje*. Praha: BB art, 2003. ISBN 80-734-1118-0.

NÁLEVKA, V. *Stalinova hra o Zemi jitřní svěžesti: korejská válka 1950-1953*. Praha: Epoque, 2009. ISBN 978-80-87027-93-6.

HEYWOOD, A. *Politologie: korejská válka 1950-1953*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. ISBN 80-864-3295-5.

JANOŠ, J. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-802-0015-037.

Seznam použitých internetových zdrojů

VÁLKA, *MacArthur, Douglas* :: *M* :: *USA (USA)*. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/15038>

LAHOLA, H. *Apolitický pohled na život občana Korejské lidově demokratické republiky v KLDR*. [online]. [cit. 2013-11-3]. Dostupné z: <http://henryklahola.nazory.cz/KLDR.htm>

OSN. *Resolution 2087 (2013)* [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://search.un.org/search?q=dprk&ie=utf8&oe=utf8&output=xml_no_dtd&site=ods_un_org&filter=p&proxystylesheet=UN_ODS_test&client=UN_ODS_test&getfields=DocumentSymbol.Title.Size.PublicationDate&ProxyReload=1&as_q=&as_epq=&as_oq=&as_eq=&lr=&num=10&metaTitle=&ie=utf8&oe=utf8&output=xml_no_dtd&site=ods_un_org&filter=0&q=&proxystylesheet=UN_ODS_test&client=UN_ODS_test&getfields=DocumentSymbol.Title.Size.PublicationDate&ProxyReload=1

TROJAN, M. *Analýza Čínské lidové republiky* [online]. *E-polis.cz*, 3. březen 2008. [cit. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/komparace/241-analyza-cinske-lidove-republiky.html>

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Jakub Melichar

Obor: Bezpečnostní studia

Forma studia: Prezenční studium

Název práce: Moderní dějiny Korejské lidově demokratické republiky

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 45

Počet titulů českých použitých zdrojů: 6

Počet internetových zdrojů: 4

Vedoucí práce: JUDr. Miroslav Polreich